

ЦЕНТРАЛНА БИБЛИОТЕКА НА БАН – НАСТОЯЩЕ И БЪДЕЩЕ
ст.н.с. д-р Динчо Кръстев, Директор на ЦБ на БАН, E-mail: dincho@cl.bas.bg

Безспорен факт е, че през последните години Централната библиотека на БАН се открии като методологично и технологично водеща библиотека в България. Преминаването на цялостния технологичен цикъл на библиотеката към едни от най-съвременните международни формати, стандарти и софтуерни платформи бе и все още е труден, новаторски за България процес. Солидна база за този успех са редица научно-приложни разработки, уникални за страната, дело както на научните сътрудници, така и на групата от системни-библиотекари на ЦБ.

Очевидно, за да се съхранят и развият тези успехи, за да има адекватна роля и място в структурата на БАН и страната, ЦБ трябва да има виждане за световните информационни тенденции и процеси, а от там и правилно поставени научно-приложни цели и задачи, съобразени с конкретната българска обстановка. Анализът на състоянието и промените, настъпващи в една интердисциплинарна среда като библиотечно-информационната, е трудна задача. Той може да бъде феноменологичен или исторически, оптимистичен или песимистичен, футурологичен или традиционен. Независимо от неговото съдържание обаче, той винаги е повече или по-малко оценъчно-аналитичен. Оценъчният процес, за разлика от аналитичния, обикновено носи неявен, имплицитен характер. Възниква необходимост от съзнателна рефлексия, която има за свой предмет различните аналитично-оценъчни “позиции”, които заемат водещите професионалисти и институции в света в тази област по отношение на настъпващите съдържателни, социални и технологични промени.

Освен за библиотеки, а така също и за библиотечно-информационни институции, за информационна среда, в която те функционират, започва да се говори след Втората световна война. Появи се един нов “език” — езикът на информатиката. Като правило, терминът “информация”, се използва без да бъде строго дефиниран. Това обстоятелство е продиктувано от факта, че няма единомислие по дефинирането на термина „информация” и какво представлява предметът на интердисциплинарна наука като информатиката. Предметът на т. нар. информационни науки е толкова широк и размит, че на практика те престават да бъдат науки в по-тесния смисъл на това понятие. Всъщност информатиката, като продукт на човешката култура, е може би най-яркият съвременен пример, характеризиращ юдео-християнската цивилизация, като един опит за овладяване (макар и временно) на ентропията, разбирана в по-широк смисъл. Според тези, макар и не много строги разбирания, **информатиката разглежда въпроси за генериране, разпространение, организация, търсене и използване на зафиксирания по различен начин информация**. Последната може да се използва за различни цели и е достъпна чрез *класическата библиотека* и обслужващите я информационни системи, а днес най-вече, чрез различните *Интернет библиотеки, информационни масиви и бази данни*.

Всичко това свидетелства за изменения във формите на записване и съхранение на информацията, а също така и за значително разширяване на начините за достъп до нея. Необходимо е ново, по-модерно схващане за библиотеката, което да отчита промените и да е адекватно на динамиката на съвременните процеси.

През последните десетина години се наложи едно по-широко **определение за библиотеката** като понятие и институция. Според него, библиотеката е всичко, в което се съхранява някаква записана информация, организирана по определени критерии, до която е обезпечен достъп. От тази гледна точка библиотека е не само традиционната библиотека, но и всеки магазин за книги, музеи, група от файлове, организирани по някакъв начин и разбира се експоненциално растящите като обем Интернет информационни масиви и бази данни.

Без съмнение, подобно широко схващане за библиотеките отразява реалните взаимоотношения между различните субекти и институции, функциониращи на информационния пазар. Едновременно с това, то е твърде абстрактно, обединява под един знаменател обществени институции с различни задачи, цели и технологии. Ето защо аз предпочитам да говоря за **библиотеката като специфичен тип институция**, която има своя собствена история. Заслужава да се отбележи, че наивният възглед от 60-те — 70-те г. на 20 в. за предстоящото изчезване не само на хартиените носители, но и на информационните посредници (медиатори), каквато бе и все още е библиотеката, днес не се споделя почти от никого. Големите информационни клиенти и потребители имат нужда, като правило, от **добре структурирана информация**, метайнформация, „знание”. Икономическият анализ показва, че даже за най-големите корпоративни структури в света не е ефективно да развиват собствени звена за тези цели. Въпросът е доколко и как съществуващите библиотечно-информационни звена ще могат да бъдат сред водещите в тази сфера. Естествен е и въпросът за перспективите за развитие на библиотечно-информационната среда в световен и национален мащаб, а от там и задачите, в това число и научно-приложни, които ЦБ на БАН трябва да решава в краткосрочен и дългосрочен план.

1. Статут на ЦБ на БАН

Централната библиотека на Българската академия на науките е една от най-големите научни библиотеки в страната. Нейната основна мисия е да обслужва българската наука и като съчетава традиционните и модерни технологии и услуги да се изгражда и развива като **съвременен библиотечно-информационен център**, свързан с всички подобни структури у нас и в света. Нейните водещи цели и задачи са неразривно свързани със стратегията за развитие на Българската академия на науките, с националните интереси и световните тенденции за опазване на културно-историческото книжовно наследство и за информационно осигуряване на научните и приложни изследвания.

Централната библиотека на Българската академия на науките е **първата научна библиотека в България**, създадена в края на м. септември 1869 г. в Браила, Румъния, едновременно с Българското книжовно дружество като негова книжовна сбирка. В продължение на 138-годишната история на Библиотеката, членовете на БАН дават своя принос, за да се изгради и утвърди като национален център за книжнина и като информационна база за фундаментални и приложни научни изследвания. Структурният облик на ЦБ се оформя през 50-те г. на 20 в., когато се създава **академичната библиотечна мрежа** от специални библиотеки на постоянните научни звена на БАН и се разгръщат дейности за изграждане на академичен фонд за библиотечно-информационно обслужване на научния потенциал на БАН и страната.

Днес ЦБ на БАН е **многоотраслова научна библиотека** с отговорност за изграждане и организация на националния библиотечен фонд и за библиотечно-информационно обслужване с българска и чуждестранна литература и достъп до чужди бази данни в областта на математическите, физическите, химическите, биологическите науки, науките за Земята, техническите, хуманитарните и социалните науки. Тя организира и управлява мрежа от **49 специални библиотеки**. **Основните насоки** на дейността ѝ са ориентирани към: **създаване и участие** в национални и международни информационни мрежи и системи, договори и проекти за координация и кооперация при изграждане на академичния фонд и неговото опазване, бази данни за информационно осигуряване на научните и приложни изследвания и разработки; **осъществяване** на научноизследователска, научно-приложна, издателска и внедрителска дейности в областта на библиотекознанието, специалната библиография, библиотечно-информационните технологии; **поддържане и разширяване** на активен обмен на библиотечни документи и информация със сродни институции в страната и чужбина; **предоставяне** на информация за науката в България на национални и международни институции, издания, компютърни мрежи и системи; **осигуряване** на база за обучение на студенти в областта на библиотечно-информационните науки (вж Правилник на ЦБ на БАН, приет от Общото събрание на БАН на 24 юни 1996г.).

2. Библиотечен фонд на ЦБ, нови информационни носители, структурни изменения — състояние, тенденции и перспективи

Към края на 2006 г. **единният библиотечен фонд** на БАН наброява 1,921,605 библиотечни единици, от които 1,036,632 библиотечни единици книги, 857,472 библиотечни единици периодични издания и 27,501 библиотечни единици специални видове издания. В ЦБ се намират 616,033 библиотечни единици, а в библиотечната мрежа 1,305,572 библиотечни единици. Годишният прираст през последната година е 32,756 библиотечни единици, от които 7,695 - книги, 24,674 - периодични издания и 387 - специални видове издания. (5,179 на руски език, 9,490 на английски език; 1,254 - на немски език и т.н.).

Централната библиотека създава, развива и опазва академичния библиотечен фонд в областта на природо-математическите, техническите, хуманитарните и обществените науки. Централизираното комплектуване се осъществява на базата на библиографски подбор, извършван от членовете на Библиотечните съвети, действащи към всяка библиотека от мрежата, а също от научни работници и специалисти, привлечени от тези съвети. Това гарантира научнообоснован подход към текущото и ретроспективно комплектуване.

В единния фонд са включени и **уникални сбирки и библиотеки** на български учени, писатели, общественици — подарени или закупени от ЦБ. Във фонда на ЦБ има сбирка от старогръцки старопечатни книги (162 т.); от редки и ценни книги и периодика (1,120 т.); от отпечатъци на Л. Милетич, Ст. Младенов, Ст. Романски и др.; от микрофилми на старобългарски и други ръкописи, т. нар. “Синайска сбирка” (над 5000 заглавия); част от т. нар. “Царска библиотека” и т.н. От 1990 г. ЦБ е **основна депозитна библиотека** на скъпите издания на **Световната банка** в България. Осигурен е и безплатен онлайн пълнотекстов достъп до базите данни на Световната банка: e-library, WDI on-line, DEV data. Продължават да се получават като дар и **изданията на ООН**.

В абсолютни стойности ЦБ и в нейно лице всички специализирани библиотеки на БАН имат един от големите **годишни бюджети за комплектуване** сред библиотеките в страната. Това обаче не намалява остротата от недостига на средства за абониране на основни информационни източници.

С въвеждането на библиотечно-информационната система ALEPH500 и с развитието на Уебсървъра на ЦБ, силно се разнообразиха и **възможностите за достъп** до различни по съдържание онлайн информационни издания. През 2006 г. всеки сътрудник на БАН е имал възможност за денонощен онлайн достъп до SwetsWise, EBSCO, SpringerLink, SCOPUS, Faculty-1000 Biology и т.н.

По традиция ЦБ осъществява **абонамента с периодични научни издания** чрез най-авторитетни фирми в тази сфера, което гарантира възможно най-бърз за България достъп до хартиените издания. Абонаментът за уникалните онлайн издания (без хартиен еквивалент) се извършва чрез директно договаряне с фирмата разпространител, която често съвпада с фирмата производител, което пък осигурява максимално ниска цена за услугата.

В тази област има много, все още **нереализирани възможности** пред ЦБ и българските библиотеки като цяло. Очевидно е, че при едно кооперирано абониране (консорциум между група библиотеки с общи интереси) за определена група онлайн бази данни и научни списания може да се постигне по-голяма отстъпка и в крайна сметка по-ниски цени за всяка една библиотека. За сега реалните стъпки в това направление са много плахи и неефективни. ЦБ ще работи най-активно и занапред за изграждането на подобни кооперативни сдружения.

Пълнотекстовите онлайн варианти на научните периодични издания бързо се отдалечават от своя първоначален печатен вариант, като предоставят възможности за онлайн дискусии по всяка една статия. Често самите дискусии придобиват по-голяма тежест и значение и от публикацията, която ги е провокирала. Постепенно издателите започват да спират хартиените варианти на някои списания. Това ще е съдбата на преобладаваща част от научните периодични

издания, особено в областта на природните науки. Като резултат от този процес може да се очаква намаляване на ръста на цените, който в момента има експоненциален характер.

3. Библиотечни фондове и книгохранилища

Традиционно тежък и много труден за решаване проблем е въпросът с книгохранилищата на ЦБ и опазването на библиотечните документи. Фондовете на ЦБ са разположени в следните хранилища: 7 в централната сграда, 1 в района на физическите институти на 8-ми км и в с. Чуковезар (Драгоманско).

Във връзка с **опазването на фондовете** съществуват многобройни проблеми, които са свързани главно с недостатъчната площ на съществуващите книгохранилища и **най-вече** с недобрите за съхранение условия. Един от най-ефективните и безспорно икономически най-изгоден способ за съхранение е дигитализацията и съответно пълното прекратяване на достъпа до оригиналните издания до „по-добри“ времена, когато би била възможна тяхната скъпоструваща химико-биологична реставрация. Следва да се имат предвид световните тенденции по отношение на книгохранилищата. „Гладът“ за книгохранилища постепенно намалява и ще продължи да намалява, особено в случаите с академични, научни библиотеки. Това е съвсем естествен процес, като се има предвид стремителното преминаване на практически всички основни научни периодични издания към онлайн версии, с тенденция към прекъсване на техния хартиен вариант. Този процес е съпроводен и с възможности за онлайн достъп до пълния архив на всяко едно значимо научно списание. Това повишава изискванията към съществуващите книгохранилища, въвеждат се и се усъвършенстват повсеместно системите за контрол на различните параметри, при които трябва да се съхраняват колекциите.

Традицията при комплектуването на фондовете и тяхното съхранение, структурата на книгохранилищата не позволяват за сега да се разшири прекият достъп на читателите до повече части от колекциите на ЦБ, което е една съвременна тенденция в академичните библиотеки в развитите страни по света. За сега това се осъществява само за фонда на читалнята на ЦБ.

4. Каталози и автоматизирана библиотечно-информационна система ALEPH500

От гледна точка на технологията за изграждане и обработка на книжния фонд в БАН, академичната библиотечната мрежа представлява строго йерархична структура. Сътрудниците на специалните библиотеки (СБ) са подчинени административно и се назначават от директора на съответните институти. Съгласно действащия в момента модел за работа, СБ от мрежата получават методична и консултантска помощ от ЦБ. Основните елементи от цикъла по каталогизация на постъпленията в БАН се извършват в ЦБ, която по традиция създава, поддържа и организира всички каталози в ЦБ и СБ (49 на брой).

Исторически ЦБ на БАН бе първата библиотека в България, която започна да провежда опити за внедряване на модерна библиотечно-информационна система, още в края на 70-те години, на базата на тогавашния Изчислителен център към Института по математика. За съжаление, тези опити прекъсват към 1986—1987 г. и никакви библиографски данни (на перфокарти) не оцеляват. Подобна е съдбата на почти всички други опити за библиотечна автоматизация в България до началото на 90-те години. Като единствено изключение може да бъде посочен някогашният ЦИНТИ, където този процес не бе прекъснат.

Анализът на технологичните, организационните и икономическите аспекти на въвеждането на една интегрирана библиотечно-информационна система в ЦБ и съответно в БАН даде възможност да се направят следните изводи: в тази сфера няма място за “домашни” софтуерни разработки; абсолютно безперспективно и в дългосрочен план икономически неефективно е да се въвежда в БАН единственият тогава на пазара в България (началото на 90-те г.) софтуерен продукт CDS-ISIS. Този продукт бе повече от настойчиво предлаган за въвеждане и в ЦБ. Тогава той беше сравнително добро решение за проблемите с автоматизацията в малки библиотеки. Това, че CDS-ISIS, и в краткосрочен и особено в дългосрочен план, е погрешен избор за няколкото големи библиотеки в страната, практически не се виждаше от библиотечната колегия и особено от ръководствата на някои от тях.

Българският опит с въвеждането на автоматизирани библиотечно-информационни системи е богат с неуспехите си. Този тъжен факт е резултат не толкова на липсата на средства (такива, макар и недостатъчно, българските библиотеки все пак получиха от ред международни институции), а поради липса на дългосрочна визия по отношение на тези проблеми. Даже библиотеки, които в началото на 90-те г., получиха целеви чуждестранни субсидии и можаха да получат добри, международно признати софтуерни пакети, претърпяха провал при въвеждането и експлоатацията на тези системи (библиотеката на Парламента, Централната медицинска библиотека и др.). Причините са доста комплексни — технологична, методологична и юридическа неподготвеност, но най-вече липса на организационна зрялост. Въвеждането на една библиотечно-информационна система до сега се схващаше от повечето библиотекари в страната като добавяне на още един по-съвременен “инструмент” за работа към вече съществуващите и използвани от десетилетия. Днес съвременната автоматизирана библиотечно-информационна система е един абсолютно необходим, но не и достатъчен елемент от това, което трябва да има и да може да прави всяка една библиотека, за да оцелее през следващото десетилетие. За успеха в случая е необходимо цялостно преустройство на библиотечната технология, нова стратегия за развитието на библиотеката в бъдеще.

ЦБ на БАН, последна от големите библиотеки в страната, въведе в експлоатация автоматизирана библиотечно-информационна система. **Без съмнение, тя е най-успешно функциониращата и на практика единствената за сега в страната модерна система, адаптирана и развита от ЦБ според всички най-съвременни технологични изисквания.**

През десетилетието преди 2000 г. в ЦБ следяхме и анализирахме световните технологични и пазарни тенденции в областта на библиотечно-информационните софтуерни продукти, библиотечни стандарти и формати. Този анализ продиктува в годините **2001—2002** вземането на поредица от концептуални решения, които предопределят развитието на ЦБ за следващото десетилетие. На 22 април 2001 г. ЦБ на БАН сключи договор с израелската фирма ExLibris Ltd за закупуване на интегрираната библиотечна система ALEPH500. Защо бе избран този продукт е въпрос, по който може да се говори и обяснява много. Ще спомена само едно съществено обстоятелство. Разработката и “адаптирането” на подобни софтуерни пакети е много трудоемка работа, изискваща доста време, за да бъде продуктът годен за разпространение. Пазарът за тези продукти е консервативен и не особено голям и богат. На практика, няма библиотечно-информационна система, която да се развива и функционира успешно през всичките 25 години, откакто се предлагат подобни софтуерни продукти. Единственото изключение е системата ALEPH. През тези години, с изменението на основните софтуерни платформи и идеологии, тя е пренаписвана 5 пъти от основи, от “сорсовете си”. През годините се появяваха добри библиотечно-информационни системи, но когато базовите софтуерни платформи се сменяха, тези системи загиваха. Това бе неуспех за фирмата разработчик, но бе трагедия за всяка една библиотека, закупила тази система. Пословичен е провалът от края на 90-те години на гиганта IBM и неговата успешно функционираща през 80-те и началото на 90-те години система DOBIS-LIBIS. Този провал бе истинска трагедия за библиотеките на Оксфордския университет!

Системата ALEPH бе една от няколко успешни библиотечно-информационни системи през 80-те и 90-те г., а днес тя (версия ALEPH500) определено е най-добрата в света. Тя функционира във водещите университети по света (Харвард, Масачусетския технологически и др.), както и във най-големите национални библиотеки — Британската библиотека, Китайската, Руската. За големия пазарен успех способства и това, че освен системата ALEPH500 фирмата ExLibris разработи и предлага редица други продукти като SFX, DigiTool, MetaLib, Verde — един прекрасен инструментариум, за да може всяка класическа библиотека да намери своето място като активен участник в това, което сега условно наричаме **Дигитална библиотека**.

Адаптирането на всяка софтуерна библиотечно-информационна система е свързано с избор на международен формат за каталогизация на библиотечните документи, даващ възможност за свободен обмен на библиографски данни с водещи библиотеки в света. Форматът трябва да осигурява прецизност и точност на записите, да е адекватен на динамично развиващата

се информационна среда и да отразява промените в нея, да е гъвкав с оглед специфичните особености на академичната библиотечна мрежа, да осигурява ефективност и оперативност. Най-големите библиотеки и библиотечни обединения в света използват формата MARC21 (Machine-Readable Cataloging 21 — машинночитемо каталогизиране 21) за каталогизация на библиотечните си документи — Библиотеката на Конгреса и заедно с нея всички американски библиотеки, Националната библиотека на Канада и канадските библиотеки, Националната библиотека на Австралия и австралийските библиотеки, Британската библиотека, Руската държавна библиотека, библиотеки в Швеция, Финландия, Норвегия, Португалия, Испания, Франция, Германия, Унгария, Чехия, Словакия и т.н. В България, освен в ЦБ на БАН, международният формат MARC21 се използва в библиотеките на Нов български университет, Техническият университет и Американският университет в България.

От 1 януари 2003 г. ЦБ на БАН пристъпи към каталогизиране на всички новопостъпващи библиотечни документи, съгласно формата MARC21 и Англо-американските правила за каталогизация, 2 изд. (AACR2 — Anglo-American Cataloguing Rules, 2nd ed.) (<http://aleph.cl.bas.bg/>). При това адаптиране бе отчетена спецификата на библиотечния софтуер ALEPH500, като се използва широката палитра от услуги, които той предоставя, както и особеностите и традициите на библиотечната мрежа в БАН. Моделите за библиографско описание, създадени според изискванията на MARC21 и AACR2, са съобразени и с дългогодишните традиции при каталогизиране на библиотечните документи в ЦБ. Библиографските записи се характеризират с дълбочина и аналитичност. Индексирането е максимално детайлно, полетата за предметни рубрики се попълват със словесен израз на поставените индекси, чрез което се продължава традицията на систематичните каталози. Същевременно се спазват международните стандарти, в резултат на което чрез софтуерния протокол Z39.50 се осъществява обмен на данни с библиотеките по света и за сега само с две в България. От януари 2004 г. се постави началото на ретроконверсията на библиотечни документи от фондовете на ЦБ на БАН. Първа между тях бе колекцията на читалня „Акад. Стефан Панаретов“, която съдържа над 12,000 т. От май с. г. се пристъпи към пререгистрация на непериодични издания в базите данни на ALEPH500 от фондовете на специалните академични библиотеки. Така започна цялостната ретроконверсия на библиотечните каталози в БАН.

ЦБ на БАН е подготвила и модели за описание, според изискванията на MARC21 Concise Format for Authority Data. Едновременно с попълването на библиографската база започна и създаване на Оторизирана база за редни думи, които представят словесен израз на поставените индекси. Генерирането ѝ започва със създаване на оторизирани записи за автори — академици и член-кореспонденти, сътрудници на БАН, институции и временни колективи в структурата на Академията. Чрез записите в нея се контролират редните думи в библиографската база в областта на полетата за предметни рубрики, правят се препратки, стандартизират се йерархичните отношения между понятията. Базата е публикувана (<http://aleph.cl.bas.bg>). Чрез библиотечния софтуер ALEPH500 тя е в помощ на библиографското търсене, тъй като отразява авторската отговорност.

Създадени са и модели за описание, съгласно изискванията на MARC21 Concise Format for Holding Data. Те отразяват филиалната структура на академичната библиотечна мрежа, принципите на сигниране и са съобразени с библиотечния софтуер ALEPH500. Съставени са 34 модела за описание на публикационната схема на периодичните издания, в съответствие със спецификите на модула „Периодични издания“, които подпомагат библиотечните специалисти в ежедневната им работа.

От юни 2004 г. ЦБ на БАН обменя библиографски данни с OLIS (Oxford Library Information System), MALMAD (Israel Center for Digital Information Services), Руската държавна библиотека, Библиотеката на УАН. От октомври 2004 г. могат да се ползват и библиографски записи от библиотеките на Нов български университет и Техническият университет в София. Конгресната библиотека на САЩ даде висока оценка на записите, направени в ЦБ на БАН, и ѝ делегира права на **методичен център за разпространение на формата MARC21 за България**, в резултат на което тя предоставя консултации на библиотеки в страната, работещи с него.

За да продължи успешно процеса на ретроконверсия на каталозите в БАН, както и приобщаването към този процес на всички специализирани библиотеки, бе набелязана **програма** за следващите 5—6 г., която включва: продължаващо **обучение** на библиотечни специалисти; **превод** на основните документи, необходими при работа с формата MARC21; **редакция** на топографския каталог и **ретроконверсия** в ALEPH500 на библиотечните колекции в ЦБ на БАН; **разширяване** на ретроконверсията и присъединяване на всички специални библиотеки към нея; **постепенно разширяване** обхвата на електронния каталог; **публикуване** на поредица от статии за представяне дейността на ЦБ на БАН и т.н.

5. Възможни форми за самофинансиране

Изграждането на механизми за саморазвитие (в това число и за самофинансиране) на редица дейности, свързани с библиотечно-информационната система, е друга основна задача пред управлението на ЦБ. Тя произтича от необходимостта за разумна икономическа основа на библиотечно-информационния обмен, вътре в БАН и вън от нея. Тъй като информацията е стока с определена стойност, поставянето на библиотечно-информационната дейност в рамките на стоково-паричните взаимоотношения е важен въпрос. Той зависи много от законовата и нормативна уредба на национално и вътрешноакадемично равнище.

В ЦБ започнахме да търсим обективни измерители на изразходвания труд и критерии за неговата ефективност. Това е един необичаен, но неизбежен за българските библиотеки процес. Прави се опит да се разграничат активните и пасивни страни в информационния обмен, донорите и реципиентите, обективно съществуващите различия между фундаменталните и приложните дисциплини от една страна и това, което се нарича развойна дейност. Възможности за самофинансиране се търсят в следните няколко аспекта:

— **Информационен маркетинг на ЦБ в контекста на Internet:** а) Създаденият **локален възел на Internet** в ЦБ прави възможен достъп до различни справочни и пълнотекстови бази данни по света. На тази основа специалистите от научната група към ЦБ и справочно-библиографския отдел могат да създават и изпреварващо да предлагат много по-разнообразни платени информационни продукти на вътрешния и външен пазар. б) Чрез **Уебсайта** на ЦБ всеки посетител има достъп до масиви от информация, генерирани в ЦБ и други, достъпни от IP пространството на БАН, на абонаментна основа чрез ЦБ. Това дава възможности на ЦБ за бърз и ефективен международен информационен маркетинг.

— **Създаване и разпространение на информационни продукти** по външна и вътрешна за БАН поръчка с предхождащо маркетингово проучване. През последните 10 г. по наша инициатива беше поставено началото на разработката на информационни продукти като: база данни EUROMECUM, база данни “Екологически проекти в България”, база данни „Чуждестранна българистика” (съвместно със Съвета за чуждестранна българистика), както и редица други, по-малки проекти главно за международни информационни агенции. В рамките на проекта CULTIVATE (5-та Рамкова спогодба на ЕС) бе създаден специализиран Уебсайт, чрез който се реализира достъп до редица бази данни, имащи отношение към библиотеките, архивите, музеите в България и страните-членки на ЕС;

— **Все по-активно участие в международни проекти с външно финансиране.** В момента ЦБ е страна в два проекта (6-та Рамкова спогодба на ЕС), очакващи крайното решение на Европейската комисия, както и в още един (6-та Рамкова спогодба на ЕС);

— **Издаване и разпространение в печатен вид** на някои от споменатите бази данни;

— **Платено информационно-справочно консултиране и обучение.**

Не бива обаче да се мисли, че всички изброени по-горе дейности могат да дадат задоволително решение на финансово-ресурсните проблеми на ЦБ. Големите и нетрадиционни задачи, които стоят пред библиотечната мрежа на БАН, изискват и добре обмислена политика по отношение на **кадровото осигуряване** на новите технологични процеси в ЦБ.

6. Издателска дейност — класически и Интернет-базирани форми. Телекомуникации, софтуер, хардуер

Традиционно ЦБ е инициатор и създател на справочно-библиографски и информационни издания и справочници: научната библиография „Пушкин в България“, „Математици и химици, завършили СУ до 1944 г.“, престижното издание „Българска академия на науките. Членове и ръководство. (1869–2004)“, които по своята пълнота и прецизност са уникални. ЦБ продължава да издава и своята авторитетна поредица „Проблеми на специалните библиотеки“.

Много бързо след 1996 г., когато бе създаден, уебсайтът на ЦБ завоюва популярност сред широк кръг потребители. Той запази своите основни черти и предназначение, като премина през технологични и съдържателни трансформации. От 2 години чрез него всеки посетител може да има достъп и до онлайн каталога на ЦБ, до различна по вид и характер информация — от една от най-добрите за България виртуални художествени галерии до пълнотекстови научни списания и архитектурни забележителности на България. Създаден от края на 1996 г., уебсайтът на ЦБ е портал и към международни проектни инициативи (първи по рода си в България), „приютявайки“ уебсайтовете на редица институти на БАН в центъра на София.

Макар и скромно, според сегашните си ресурсни възможности, ЦБ тръгна по пътя към **Дигиталната библиотека**. Изключително перспективната съвместна дейност със Съвета за чуждестранна българистика по компютърна обработка на средновековни славянски ръкописи, както и сключеният договор с Британската библиотека, са движение в тази посока. ЦБ притежава и изключително ценна за страната колекция от микрофилми със средновековни ръкописи. В края на 2004 г. започнахме дигитализацията на микрофилмите с ръкописи, получавани от Британската библиотека в рамките на съвместния договор. Целта е цялата колекция на ЦБ от микрофилми да бъде дигитализирана и направена достъпна за професионалистите чрез уебсървъра на ЦБ. Ще се стремим да си доставим професионален скенер за микрофилми, с което процесът по дигитализация на микрофилмовата колекция ще се ускори значително. Необходим е и професионален скенер за дигитализация на колекциите от редките книги, вестници и списания. В случая дигитализацията е и единственият за сега способ за презервация на тези уникални сбирки. В това отношение ЦБ може и ще предложи различни съвместни проектни инициативи и на колегите от Научния архив на БАН.

За да може това нарастващо „дигитално“ богатство да бъде бързо и ефективно достъпно за учените и читателите, ЦБ ще трябва да се сдобие и с още няколко специализирани, лицензионни софтуерни продукти и разбира се с още сървърни мощности. Това е достойният път напред за всяка библиотека, а още повече за Централната библиотека на БАН, където се съхранява част от националното книжно и архивно богатство на България.

7. Перспективи — цели, задачи и проекти

В езика, използван днес от международната библиотечно-информационна среда, два са най-характерните термина, прилагани заедно с по-класическото понятие „библиотека“, а именно — „Дигитална библиотека“ и „Метаинформация“ или „Метаданни“. Според мен, формалният български еквивалент на дигитален, терминът „цифров“, семантически е много „по-беден“, затова ще използвам термина „дигитален“.

Съчетанието **Дигитална библиотека** доминира от няколко години в медийното пространство (от проекта за Национална стратегия за Дигитална библиотека, представен пред Президента и Сената на САЩ, до приоритетите на 5-та и 6-та Рамкови спогодби на ЕС). Съвсем естествено е, редом със съчетанието Дигитална библиотека да стои понятието „Метаинформация“, „Метаданни“, тъй като и „Дигиталната библиотека“ като библиотека изисква структурирани, организирани масиви от данни, информация, а това предполага наличието на множество индекси, вторични данни и аналитична информация, извлечени и организирани в поредица от метаравнища (вж <http://www.lesk.com/mlesk/>). Ще приемем подразбирането на едно интуитивно, емпирично схващане за това понятие, споделяно от повечето професионалисти, а и

като че ли възприемано адекватно и от повечето образовани хора днес по света — **колекции от дигитални обекти (текстове, образи, мултимедийни файлове и пр.), с множество равнища от метаданни, индекси, йерархически връзки, хипервръзки и пр.** За съжаление, понятието **Дигитална библиотека** в български условия и реалности предизвиква в редица среди, включително и на високо държавно равнище, най-малкото „здрав“ скептицизъм.

Информационната среда е във висша степен интернационална и е максимално подчинена на глобалните икономически и пазарни тенденции, а те в случая са достатъчно ясни и неотвратими. Човечеството генерира всяка година към 2 екзабайта (милиард милиарда 8 битови байта) информация или по 250Mbt на всеки човек. От този поток само 0.003% е върху хартиен носител (според изчисленията на Peter Lyman и Hal Varion от университета в Бъркли — САЩ). Според един друг анализ на фондация Мелон, **средностатистическата академична библиотека в САЩ вече е изчерпала (към 2000 г.) всякакви възможности за финансово ресурсно осигуряване!** Доста песимистичен извод, за да си позволим ние в БАН и в България като цяло, най-малкото съмнение, колебание, забавяне по пътя, по който трябва да вървим.

БАН има изключително богати, уникални колекции от архиви, бази данни и пр., които могат да бъдат обект на разработка на различни по своя статус научно-приложни проекти, чиито крайни резултати да бъдат съществен и много търсен елемент от бъдещата **Дигитална библиотека на БАН, на България**. В този контекст и като имам предвид сегашното състояние (ресурси, кадри, технологии и идеи) на ЦБ, ще структурирам една група **идеи и научно-приложни дейности**, по които ще се работи в ЦБ през следващите 5-6 години: **Интернет и управление** на информационните ресурси; **Информационно търсене, средства и стратегии; Организация и управление на колекциите** от електронни ресурси, както и на обслужването с тях; **Проблеми и задачи, възникващи при процеса на цялостната конверсия** на съществуващите класически форми на библиографски данни (каталожни картички) от библиотечната система на БАН в онлайн каталога; **Проблеми, свързани с библиографските формати и стандарти; Подготовка и преминаване на някои по-специфични библиотечни колекции** от класически формати и стандарти за описание към по съвременни и адекватни за Интернет-реалностите платформи (например тагиращи езици, като XML и пр.); **Специфика на електронната научна издателска дейност; ЦБ може и трябва да има водеща роля на медиатор** при трансформацията на ред издателски схеми и модели, функциониращи в БАН, към нови електронни такива. (ЦБ вече е страна в реализацията на някои съвместни издателски инициативи — информационния бюлетин „Булгарика/Bulgarica”); **Икономика на организацията и управлението** на съвременните информационни ресурси; **Каталогизиране и индексирание** на електронните информационни ресурси; **Проблеми, свързани с извличането на мета-информация; Създаване на семантични структури** за дигитални колекции и библиотеки и връзки между различните им структурни елементи. Ефективност на търсенето; **Проблеми на архивирането**, презервацията при Дигиталните библиотеки; **Стратегии и евентуални проекти за дигитализацията и конверсията** на определени библиотечни и архивни колекции в БАН; **Организация и управление** на колекциите от електронни ресурси и авторското право; **Инфраструктури на управлението** на електронни информационни ресурси.

През последните 2—3 години успешно стартираха редица значими **съвместни научно-приложни проектни инициативи**, в които ЦБ е един от участниците, и може и трябва да играе ролята на активен медиатор, имащ съответното “know-how”, кадрови, организационни и технологични възможности за тяхната практическа реализация, заедно с други колективи и институти от БАН и извън БАН. Сред тях са: **съвместният проект с Института за литература** за прехвърляне на изключително ценната аналитична библиография на българските автори от обикновена картотека на ИЛ във вид на интерактивна онлайн база от данни върху системата ALERH500; **съвместният проект с Института за литература и Британската библиотека**; неотдавна **подписаното рамково споразумение между ЦБ и Библиотеката на Руската АН в Ст. Петербург** за съвместна обработка на части (поне за сега) от техните колекции от славянски (български) ръкописи; **чуждестранната българистика** — съвместно

със Съвета за чуждестранна българистика, относно база от данни за българистичните центрове в чужбина; *участие на ЦБ в изграждането и поддържането на уникалната база от данни и уебсайта на Института по балканистика; сътрудничество с библиотеките на университети в Израел; сътрудничество с библиотеката на Унгарската академия на науките; проектът CULTIVATE (от 5-та рамкова спогодба на ЕС); контакти с Архивите на НАТО; сътрудничество с Музея на София* и пр.

Всички тези проектни разработки и участия са възможни само в една много широка международна кооперация и сътрудничество. Те са резултат и на доброто име, с което се ползва през последните 10 години ЦБ в международната професионална колегия и на множеството активни лични международни контакти и връзки, осъществени през тези години. Резултатът — **ЦБ е търсен партньор за международни проекти**, с много широк спектър на професионални интереси.

Всяка една научно-приложна идея и разработка, имаща отношение към библиотечно-информационната среда, е немислима без тя да бъде разглеждана в най-широк международен контекст и по възможност с международно участие. Това на практика е доста труден процес, защото българската библиотечно-информационна инфраструктура изостана и изоставя неимоверно много от съвременните тенденции. Библиотечно-информационната среда е максимално ефективна, когато функционира кооперативно, с равноправни в професионално отношение партньори. Ето защо ЦБ е повече от мотивирана да способства и помага за развитието и израстването на българската библиотечно-информационна мрежа като цяло и на всеки един неин член по отделно.

Дълбоко съм убеден, че с така оформените цели и задачи, в това число и научно-приложни, **ЦБ има възможност и занапред да бъде естественият български технологичен лидер в библиотечно-информационната среда.**

**ПОРЕДНИ ПОСТИЖЕНИЯ И НАСОКИ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО
НА НОВИТЕ ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ
В ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН**
Събина Анева, Зам. директор на ЦБ на БАН, E-mail: sabina@cl.bas.bg

Централната библиотека на БАН (ЦБ на БАН) е водеща научна библиотека, която се стреми да задоволява нуждите на обществото с най-актуалната информация за последните постижения в науката у нас и в чужбина, като използва възможностите на новите информационни технологии, за да подобри максимално качеството на обслужването си.¹

Последната година ЦБ на БАН положи необходимите усилия, за да премине към нова, подобрена версия на библиотечно-информационната система **ALEPH500**. Променен е интерфейсът на клиентския софтуер, който се характеризира с максимална интеграция на функционалните модули, компактност на работните листове и възможност за подобряване на бързината при каталогизиране на библиотечните документи.

В публикувания в Интернет електронен каталог има нововъведения, които се изразяват в следното:

✓ превод на български език и обновяване на интерфейса, за да бъде по-удобен за ползване от българските ползватели;

- ✓ обединяване на трите оторизирани бази данни (за авторска отговорност, за предметни рубрики и заглавия на серии) с цел по-голяма ефективност, еднозначност и бързина при извършване на търсенията. В рамките на единната оторизирана база данни бяха дефинирани три логически бази данни, които да съответстват на предишните физически;
- ✓ публикуване на оторизираната база данни “Почетни членове, академици (действителни членове) и член-кореспонденти (дописни членове) на Българската академия на науките (1869—2007 г.)”, която представлява първа част от цялостния проект на Централната библиотека на БАН “Членове на Българската академия на науките 1869 г.-” с отворен хронологически обхват, който непрекъснато ще се актуализира и разширява. Базата данни съдържа информация за всички български членове от създаването на Академията до наши дни. Те са представени с трите им имена, годините на избирането им за членове на БАН, месторождение, дати на раждането и смъртта (ако са починали), научната област, в която работят, държавническата и обществено-политическата им ангажираност, псевдонимите, които някои от тях са използвали. На всички членове (с изключение на седем) са издирени и публикувани портретни снимки. Използвайки функционалността на електронния каталог, е предоставена възможност през оторизирания запис на всяка личност да се извършва търсене в библиографската база данни както в полетата за авторската отговорност, така и в полетата за предметните рубрики, като по този начин се подготвят актуални библиографски справки за всеки учен.²

Продължи работата по изграждането на електронна библиотека, чрез която да се постигне не само съхраняване на фондовете чрез дигитализиране на ценните и редки библиотечни документи, а и да се осъществи безпроблемно интегриране с българските и чуждестранните информационни ресурси.

Една от първите стъпки на ЦБ на БАН в тази насока започна през октомври 2005г. Тогава бе подписан и стартира съвместният проект с Института за литература на БАН и Британската библиотека “Машинночитаемо описание и каталог на средновековни ръкописи”. Една от неговите задачи бе създаването на машинночитаемо описание на старобългарски ръкописи, като се използват адекватни за Интернет средата формати, които се базират на тагиращи езици като XML и пр., или се адаптират съвременни библиографски формати като MARC21, MARC21XML и т.н. На базата на това описание бе възможно изграждането не само на каталог на средновековните славянски ръкописи от колекцията на Британската библиотека. Но той може да се използва и за славянски ръкописи от други библиотеки, хранилища, депозиториуми и т.н. Моделът за описание на ръкописи бе създаден от Prof. David Birnbaum — University of Pittsburgh, USA (<http://clover.slavic.pitt.edu/~djb/>), ст.н.с.д-р Анисава Милтенова — Институт за литература, БАН, България и ст.н.с.д-р Андрей Бояджиев — СУ “Св. Климент Охридски”, България. Той използва широко възможностите на Extensible Markup Language (XML).

От друга страна възникна необходимостта от регистрирането на дигиталните копия и микрофилми, които ЦБ на БАН получи по проекта от Британската библиотека, в библиотечно-информационната система ALEPH500 и тяхната интеграция в електронния каталог. С тази цел се състави модел за описание на копия на средновековни ръкописи, който е:

- ✓ съвместим с горепосочения модел;
- ✓ съдържа задължителните библиографски данни при каталогизация на библиотечни документи;
- ✓ дава детайлни сведения от научноизследователски характер, предназначени за специалисти;
- ✓ билингвистичен е (на български и на английски език), за да обслужва по-голяма читателска аудитория;
- ✓ разработен е във формат MARC21³ и отговаря на AACR2 — Anglo-American Cataloguing Rules, 2nd edition⁴, за да се интегрират записите адекватно в логиката на съществуващата библиотечна система.

Моделът за библиографско описание на едно от видовете копия - микрофилми на средновековни ръкописи изглежда по този начин:

DB		ASC01
SYSID		0
FMT		BK
LDR		^^^^ntm^a22^^^^a^4500
007		hd^afb^^^baca
008		^^^^nuuuuuuuubu^^^^a^^^^ 00^0^chu^d
040	##	\$aBG-SoBAS
041	0#	\$achu
044	##	\$a
130	0#	\$a \$f \$k \$p \$t
242	1#	\$a \$h[microfilm]\$b \$c \$n \$p \$yeng
245	1#	\$a \$h[microfilm]\$b \$c \$n \$p \$f
246	##	\$a \$b \$n \$p
300	##	\$a \$cmm.\$b \$e
300	##	\$aff.\$cmm.\$b \$e
500	##	\$aMaterial Description :
500	##	\$aCondition :
546	##	\$aLanguage :\$b Script :
546	##	\$a
520	2#	\$a \$b
500	##	\$aNotes Description :
535	1#	\$3 \$a \$b \$c \$d \$g
541	1#	\$3 \$a \$d
581	##	\$a
533	##	\$aMicrofilm\$b \$c \$d \$e1 microfilm reel : positive ; 35 mm.\$n
700	##	\$a \$b \$c \$d \$etranscriber\$j \$q
710	2#	\$a \$b \$c \$d \$eowner\$f \$k \$n \$t

Моделът за библиографско описание на копия на средновековни ръкописи осигурява възможност за:

- ✓ експорт и импорт от единия в другия модел за описание на ръкописи;
- ✓ търсенето и намирането на информация за точно определено копие на ръкопис сред другите библиотечни документи;
- ✓ създаването на логическа база данни в зависимост от различни елементи на описанието (притежател на ръкописа, колекция и т.н.);
- ✓ използването на редица допълнителни услуги, които се предоставят от интегрираната библиотечна система.

До сега в ЦБ на БАН са каталогизирани над 200 микрофилми, фотокопия, CD-та и DVD-та на ръкописи, които се съхраняват в 6 библиотеки в България, Великобритания и Русия. Предстои да бъдат каталогизирани около 2400 копия от средновековни ръкописи на

български, руски, сръбски, гръцки, латински, арабски, грузински и др. езици, чиито оригинали са притежание на над 50 книгохранилища в 22 държави.

Друг водещ проект на ЦБ на БАН е свързан с опазването и дигиталното съхраняване на т.нар. редки и ценни книги. Акцентите са насочени към уникалните колекции на библиотеката, които са застрашени от киселинността на хартията. Първите стъпки са направени с регистрацията им в библиотечно-информационната система ALEPH500 и тяхната интеграция в електронния каталог. Използва се моделът за описание на книги (във формат MARC21 и съгласно AACR2 — Anglo-American Cataloguing Rules, 2nd edition), като се отчитат спецификите на всяка една от тях, а именно:

- ✓ съхраняват се особеностите на правописа на редките и ценни книги, като се използват възможностите на UNICODE;
- ✓ осигурява се стандартизирано търсене в областта на авторската отговорност чрез използването на връзки към оторизирани записи, изградени въз основа на Authority Format на MARC21⁵;
- ✓ при библиографското описание на книги, които са получили популярност с друго име, различно от това на заглавната страница, се основаваме на възможностите, които ни осигурява поле 730 — Допълнителна точка за достъп — Унифицирано заглавие;
- ✓ използва се широкият спектър на полета за бележки 5XX, за да се даде допълнителна информация за спомоществателите на изданията, уникалните характеристики на екземпляра, библиография за изданието и т.н.

Началото е поставено с каталогизация на личната библиотека на Феликс Каниц (1829-1904), която съдържа над 800 заглавия от 1693г. до началото на XXвек (на 8 езика). През май 2007г. започна регистрирането и на колекция “Старопечатни книги в ЦБ на БАН (1806 — 1878)“, която съдържа над 600 заглавия в над 900 екземпляра. В началото на август 2007г. стартира каталогизирането на колекция “Руска имперска книга (1700 — 1917)“, която съдържа над 3500 заглавия руски книги. Планира се в максимално кратки срокове да се извърши дигитализиране на регистрираните библиотечни документи, като се предвижда тяхното съхранение във формат JPEG.

През изминалите пет години екип начело със ст.н.с.д-р Мария Аргирова-Герасимова работиха върху проекта “Български периодични издания в библиотеките на БАН (1844 — 1944)“, в резултат на който бе подготвен за печат хартиен каталог, който съдържа над 1000 заглавия, включва огромна библиографска информация, дава сведения за редакторите, съставителите, местонахожденията на библиотечните документи, тяхната детайлна спецификация и включена поредица от индекси, които улесняват потребителя. Изданието ще излезе от печат към края на 2007г.

Каталогът “Български периодични издания в библиотеките на БАН (1844 — 1944)“ е в основата на съвместния ни проект със звено “Дигитализация на научното наследство” към Института по математика и информатика на БАН, чиято цел е поэтапно регистриране на библиотечните документи, сканиране на всеки отделен брой и редактиране, публикуване на пълнотекстовия вариант, както и осигуряване на достъп до него чрез библиографското описание.

През август 2007г. стартира проектът “Български вестници след 1990г.“, който се осъществява със съдействието на Центъра за изследване на демокрацията и фирма Рискмонитор и е насочен към регистрация и дигитализиране на българските вестници след 1990г. В рамките на 3 години се предвижда интегрирането на библиографската информация и дигиталните копия в електронния каталог на БАН, като те ще бъдат достъпни за ползвателите от IP адресното пространство на БАН.

От началото на 2007г. започна усилена работа по проекта “Академични периодични издания“, чиято цел е: съвместно с Академичното издателство “Проф. Марин Дринов” и други издателства електронният каталог на ЦБ на БАН да се превърне в портал за достъп до електронните версии на периодичните издания на БАН. От библиографските записи на изданията потребителите ще имат възможност да ползват техните електронни версии. Този проект е в основата на подготвяния за сключване в близко бъдеще на съвместен проект на ЦБ на БАН и Библиотеката на конгреса в САЩ за обмен на електронни публикации — LOCKSS.

През май 2005г. Централната библиотека на БАН се включи активно в създаването на електронен архив на художествената сбирка в Софийския исторически музей, като предложи за основа при изграждането му общия софтуер BASLIB — автоматизирана информационна система. BASLIB е разработена от Централната библиотека на БАН съвместно с Лабораторията по телематика при БАН. Системата е предназначена за изграждане на електронен каталог на книги, периодични издания, архивни документи, художествени произведения и др. Проектирана е и е експериментирана в някои библиотеки на БАН и е внедрена в библиотеката на Софийския исторически музей, Научния архив на БАН, Градската галерия в Кърджали и др.⁶

Централната библиотека на БАН съзнава голямата си отговорност за информационното осигуряване на българския научния потенциал, като извършва мащабна дейност за запазване постиженията на човешката мисъл и осигуряването на достъп до най-новите идеи на съвременното. Необходимо е коопериране при осъществяването на тази задача, за да се постигне максимална ефективност и гъвкавост. Съвременните технологии улесняват тази съвместна дейност не само между библиотеките в национален и международен мащаб, а и кооперирането им с други институции, които притежават средствата и уменията за изграждането на интегрирани информационни масиви.

Цитирана литература:

¹ Правилник на Централната библиотека на Българската академия на науките. София, 1996.

² Момчилова, Ем. Настоящи и бъдещи параметри на базата данни “Почетни членове, академици (действителни членове) и член-кореспонденти (дописни членове) на Българската академия на науките (1869—2007 г.)”. — Информационен бюлетин. Централна библиотека на БАН, 2007. бр.4 (4), година 1, юни 2007. URL: <http://cl.bas.bg/about-central-library/bulletin-of-central-library-of-bas/issue-4-4-year-i-june-2007>

³ Marc Standards. Library of Congress — Network Development and MARC Standards Office. URL: <http://www.loc.gov/marc/>

⁴ Anglo-American Cataloging Rules. CLA, CILIP and ALA (2002 with update 2003). In: Library of Congress (2003). Cataloger's Desktop. E-version.

⁵ Marc 21 Concise Format for Authority Data. Standards. Library of Congress — Network Development and MARC Standards Office. URL: <http://www.loc.gov/marc/authority/ecadhome.html>

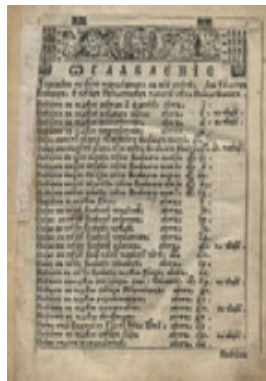
⁶ Атанасова Д, П. Първанов и Фр. Касабов. Приложение на автоматизираната система BASLIB за създаване на дигитална колекция на художествената сбирка в Софийския исторически музей — общинско предприятие “Стара София”. - Информационен бюлетин. Централна библиотека на БАН, 2007. бр.4 (4), година 1, юни 2007. URL: <http://cl.bas.bg/about-central-library/bulletin-of-central-library-of-bas/issue-4-4-year-i-june-2007>

**СБИРКА ОТ СТАРОПЕЧАТНИ КНИГИ
В ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ
НА НАУКИТЕ**

Ст.н.с. д-р Мария Аргирова - Герасимова, E-mail: exch4@cl.bas.bg

Библиотеката на Българското книжовно дружество — днес Централна библиотека на Българската академия на науките в продължение на повече от 135 години събира и съхранява ценни издания и сборки от българската възрожденска книжнина и от чужди автори, посветили трудове на българската история, език, фолклор, етнография. Те постъпват като дарения от родолюбиви българи и славянски дружества или се закупуват с оскъдните средства на Дружеството. Тези издания са неоценими не само като историческо наследство, те са извор за научни изследвания и будят чувство на патриотична гордост от богатата духовност на българина.

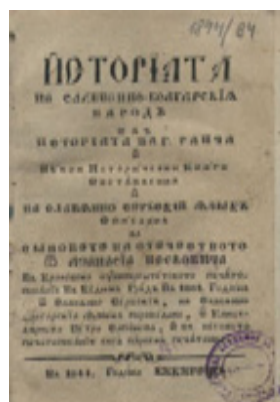
Във фондовете на Централната библиотека е обособена сбирка от български старопечатни книги и възрожденски периодични издания. Тя наброява над 600 заглавия в над 900 екземпляра в хронологични граници 1806 —1878 г. Като самостоятелни колекции са организирани и подарените лични библиотеки на В. Д. Стоянов, М. Балабанов, Ст. Михайловски, Н. Михов, Н. Дилевски и други български учени и обществени дейци, в които откриваме ценни заглавия от български автори, преводни книги, албуми, издадени до края на XIX век. Преобладаващата част от изданията са запазени в много добро физическо състояние и се предоставят на читателите — учени, изследователи, специалисти.

Софроний Врачански. Кириако-дромион сиреч Неделник поучение, 1806

Павлович, Христати.
Царственик или История болгарская, 1844

Историята на славеноболгарския народ из историята на г. Раича и някои исторически книги, 1844

Старопечатният фонд съдържа няколко издания на първата българска печатна възрожденска книга на Софроний Врачански — “Кириако-дромион сиреч Неделник поучение”/1806, 1856, 1865, 1868/; на неповторимата “История славяноболгарская” на Паисий Хилендарски, издадена от Христати Павлович в Будим през 1844 г. под названието “Царственик или История болгарская”. Уникални са “Рибният буквар” на Петър Берон /Брашов, 1824/ - първата книга, предназначена за ”широка употреба и обща полза”; “Буквар за децата на славено-болгарският народ”, издаден от Н. Ненович /Будим, 1826/; “Болгарска граматика”, съчинена от Неофит Рилски /Крагуевац, 1835/ и др.п.

Берон, Петър. Буквар болгарский с различни поучения за българските училища, 1841

Буквар за децата на славено-болгарският народ, 1826

Неофит Рилски. Болгарска граматика, 1835

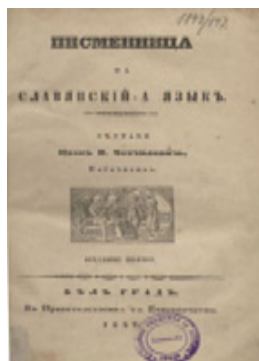
Многобройни са учебниците и учебните помагала по история, аритметика, география, физика, химия дори психология и философия, които служат на българската просвета и учебно дело. Техни автори или преводачи са книжовници, учители, обществени дейци. Ето няколко примера: “Аритметика или наука числителница” на Христати Павлович /Белград, 1833/; “Математическа география”, преведена от руски на български език от Иван Богоров /Одеса, 1842/; “Общее землеописание вкратце за сичката земля” на Константин Фотинов /Смирна, 1843/; “Психология или душесловие за учение на децата” от Т. Х. Галаудет, преведена от гръцки език /Смирна, 1844/; “Малък учебен атлас в девет карти” на Христо Г. Данов /Пловдив, 1865/; “История българска” на Гаврил Кръстевич /Цариград, 1869/; “Космография”, преведена от руски език от Димитър Енчев /Виена, 1873/ и т.н. Особено място заемат речниците и учебниците за изучаване на френски, италиански, гръцки, турски, румънски език.

Всеобща география за децата. Прев. от руски език Иван Богоров, 1843

Геров, Найдено. Извод от физиката, 1849

Момчилов, Иван. Писменица на славянския език, 1847

Груев, Йоаким. Начяла на българска граматика за ученици в предуготвителини училища, 1872

Груев, Йоаким. Землеописание за деца, 1872

Въздушни явления. Прев. от полски език Йоаким Груев, 1870

Груев, Йоаким. Земя и небо, 1872

Наред с учебната литература библиотеката притежава богослужбни и библейски книги на български език като например едно ранно издание на “Новий завет” — преведено от гръцки от Петър Сапунов /Букурещ, 1828/ или “Новий завет” — превод от Неофит Рилски /Смирна, 1840/ и др.п. Борбите на българския народ за църковна независимост също намират отражение в редица заглавия като “Образ на Царский ферман за решението на българский въпрос”/Цариград, 1870/; “Окружно писмо на Вселенският патриарх и на Святият собор към православното българско духовенство и народ” /Цариград, 1872/ и мн. др.

Житие светого Алексия человека божия, 1833

Православное учение или сокращенное христианское богословие. Прев. от руски език Иларион Макариополски, 1844

Попович, Райно. Христоития или благоденствие, 1855

Особено място във фонда заемат научните съчинения. Те не са много на брой, но това не притъпява значението им за историята и развитието на българската наука. Сред тях е оригиналният научен труд на първия български учен-енциклопедист д-р Петър Берон “Панеместемия” или “Всенаука” в 8 тома /Париж, 1861—1870/, а също и книгата на Марин Дринов “Поглед върх произхожданьето на българский народ и началото на българската история” /Виена, 1869/.

Дринов, Марин. Поглед върху произхождането на българския народ и началото на българската история, 1869

Критически издирания из историята българска на Ю. Венелина. Прев. от руски език Ботю Петков, 1853

Централната библиотека притежава първите издания на българската художествена литература и на нейните представители: Илия Блъсков, Васил Друмев, Добри Войников, Сава Доброплодни, Петко Р. Славейков, Константин Величков, Любен Каравелов и много други. Не може да не посочим и “Горский пътник” на Георги С. Раковски /Нови Сад, 1857/. Запазени са преводни художествени произведения от руски, френски, немски, гръцки език като “Басни Езопови” — превод от Йоан Еманоилович /Белград, 1852/; “Скъперникът” от Молиер — превод от френски на Марко Балабанов /Цариград, 1875/; “Капетанската дъщеря” от А. С. Пушкин — превод от руски на Михаил Греков /Букурещ, 1875/ и т.н.

Раковски, Георги. Горскій пътник, 1857

Блъсков, Илия. Злочестата кръстинка, 1870

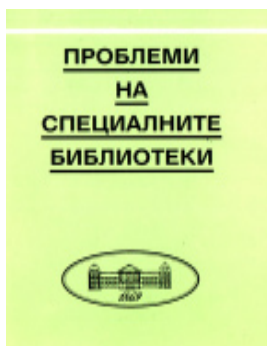

Войников, Добри. Възцаряването на Крума Страшний, 1871

За да се представи пред широкия читателски кръг от изследователи, специалисти, библиофили, студенти, любители и други потребители богатото културно наследство, съхранявано в Централната библиотека, се разработва on-line каталог на старопечатните книги. Надяваме се чрез него да внесем нашия принос в реализиране на новите функции на съвременната библиотека за разкриване на фондовете ѝ в информационното пространство.

**ИЗДАНИЯ НА ЦЕНТРАЛНА БИБЛИОТЕКА
НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
1992 – 2007**

Ст.н.с. д-р Цветана Стайкова, E-mail: staykova.tz@cl.bas.bg

Проблеми на специалните библиотеки : Тематичен сборник. — София, БАН, 1975—

[Т. 7]. 1992. 167 с.

Ред. колегия: ст.н.с. д-р Динчо Кръстев (отг. ред.), н.с. Даниела Атанасова.

[Т. 8]. 1995. 132 с.

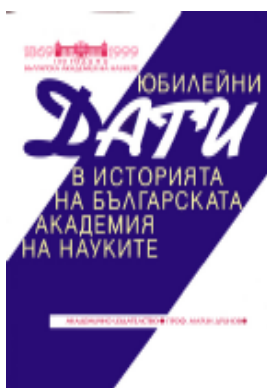
Ред. колегия: ст.н.с. д-р Динчо Кръстев (отг. ред.), ст.н.с. д-р Цветана Стайкова.

[Т. 9]. 2001. 205 с.

Ред. колегия: ст.н.с. д-р Динчо Кръстев (отг. ред.), ст.н.с. д-р Цветана Стайкова, ст.н.с. д-р Мария Аргирова-Герасимова.

Сборникът съдържа научни статии и студии на сътрудниците на Централната библиотека на БАН със следната тематика: история, съвременно състояние и перспективи на развитие на библиотеката; изграждане на библиотечните фондове и справочния апарат; обслужване и достъп до чужди бази данни; справочно-библиографска дейност; международни контакти; превръщането на Централната библиотека на БАН в дигитална библиотека.

Юбилейни дати в историята на Българската академия на науките : Календар-справочник до 2000 г. — София, Акад. изд. проф. М. Дринов, 1999. — 158 с.

Съставители: ст.н.с. д-р Цветана Стайкова, Емилия Момчилова и Стефка Хрусанова

Отг. редактор: акад. Константин Косев

Редактор: ст.н.с. I ст. д-р Мила Сантова

Справочникът е посветен на 130-годишнината на Българската академия на науките и е първо по рода си издание, което представя в хронологичен ред информация за развитието на Българското книжовно дружество и Българската академия на науките, нейните международни връзки, дарителски фондове и пр. Посочени са юбилейните дати в живота на нейния научен потенциал — академици и член-кореспонденти, почетни и чуждестранни членове. Създадената база данни може да се използва за чествания на важни събития в историята на БАН и популяризиране на творческите ѝ постижения.

Страници от историята на Библиотеката на Българската академия на науките 1869–1944. — София, Акад. изд. проф. М. Дринов, 2000. — 80 с.

Автори: ст.н.с. д-р Мария Аргирова-Герасимова и н.с. Радка Пейчева

Редактор: ст.н.с. д-р Цветана Стайкова

В студията е проследено развитието на първата научна библиотека у нас от нейното създаване през 1869 до 1944 година. Историята ѝ е разгледана в тясна връзка с развитието на Българското книжовно дружество и Българската академия на науките, като е подчертан стремежът на българските книжовници и учени да обогатяват нейните фондове и да я изграждат като документална база на българската наука и култура. С това се обясняват по-нататъшните ѝ успехи и постижения, както и съвременното ѝ състояние на една от водещите научни библиотеки у нас.

Българистика/Vulgarica. Информационен бюлетин.

Отг. ред. ст. н. с. д-р Анисава Милтенова.

/ БАН. Централна библиотека, Съвет за чуждестранна българистика. № 1-. — София, Акад. изд. проф. М. Дринов, 2000—

Списанието помещава текуща анотирана библиография (научни книги и периодика) в областта на българската история, литературознание, български език, история на изкуството и културология; информация за защитени дисертации, за научни конференции и семинари в България; обзори за състоянието на българистиката в различни страни и университети; очерци за известни учени българисти; рецензии и отзиви за новоизлезли научни трудове в областта на българистиката.

А. С. Пушкин в България : Научна библиография 1848-1998. — София, Акад. изд. М. Дринов, 1999. — 408 с.; продълж.: А. С. Пушкин в България : Библиография 1999. По случай 200 г. от рождението на поета. — София, 2001. — 38 с.

Автор: ст.н.с. д-р Цветана Стайкова

Научен редактор: проф. Петко Троев

Библиографията представя пълна картина на проникването и разпространението на творчеството на великия руски поет и отзвук, който то намира сред българската културна общественост през различните периоди от историческото ни развитие, както и влиянието, което то оказва върху идейно-творческото израстване на българските писатели и върху оформяне на идейно-естетическите възгледи на българския читател от най-ранната до зрялата му възраст. Съблюдавана е максимална пълнота при издирване и събиране на материала, точност и детайлност в разкриване на съдържанието му. Библиографията е юбилейно издание.

Специалната библиография в България : Съвременно състояние и перспективи за развитие. — София, Акад. изд. проф. М. Дринов, 2003. — 100 с.

Автор: ст.н.с. д-р Цветана Стайкова

Редактор: доц. д-р Боян Пенков

Представени са основните направления в развитието на библиографията в централните научни библиотеки в София и техните филиали и преди всичко в Централната библиотека и библиотечната мрежа на БАН. Очертано е мястото ѝ в научноизследователския процес и ролята ѝ при представяне постиженията на българската наука. Акцентиращ се единствено върху по-важни библиографски прояви, които маркират върхови моменти в развитието на специалната библиография у нас. Значително място е отделено на възможностите, които разкриват пред нея новите информационни технологии.

Българската академия на науките. Членове и ръководство 1869–2004 : Справочник. — София, Акад. изд. проф. М. Дринов, 2005. — 454 с.

Отг. редактор: акад. Иван Юхновски

Редактор: ст.н.с. д-р Динчо Кръстев

Автори: Емилия Момчилова и Стефка Хрусанова

Справочникът е посветен на 135-годишнината на Българската академия на науките. Във въвеждащата статия на председателя на БАН акад. Иван Юхновски е отбелязано, че нашата родина “се движи неумолимо напред към един свят, който е приел за своя цел науката да стане мислене на обществото”.

В изключително сбита и лаконична форма е представен съставът на Академията от създаването ѝ като Българско книжовно дружество — 1869 г. в Браила (Румъния) до днес. Включен е целият членски състав: академици, член-кореспонденти, почетни и чуждестранни членове, ръководни органи. Помощният апарат предлага многостранна картина на цялата 135-годишна история на БАН. Погледната от дистанцията на времето и в различни аспекти, тази картина предоставя богата информация за развитието и съвременното състояние на Българската академия на науките и мястото ѝ като участник в световния научен процес.

Библиотеки на БАН : Справочник 2005. — София, 2005. — 127 с.
Съставител: ст.н.с. д-р Мария Аргирова-Герасимова
Редактор: Събина Анева

Справочникът съдържа информация за основните дейности, структурата, фондовете и преди всичко за възможностите, които предоставят на потребителите Централната библиотека на Българската академия на науките и специалните библиотеки на постоянните академични звена. Целта на справочника е да улесни контактите с потребителите, предоставяйки им основни сведения за всяка библиотека, а така също нейния адрес, телефон, факс, електронна поща. Встъпителната студия на ст.н.с. д-р Динчо Кръстев — Директор на Централната библиотека на БАН — разкрива нейното съвременно състояние и перспективите за развитието ѝ като дигитална библиотека. По неговите думи, въведената в експлоатация автоматизирана библиотечно-информационна система “без съмнение е най-успешно функциониращата и на практика единствената за сега в страната модерна система, адаптирана и развита от ЦБ според всички най-съвременни технологични изисквания”.

Информационен бюлетин.
Централна библиотека на БАН

Информационен бюлетин на Централната библиотека на БАН. № 1- 2007- /електронно издание – www.cl.bas.bg

Редакционна колегия: ст.н.с. д-р Цветана Стайкова /отг. ред./, Евгения Станчева и Мария Ефремова.

Фотоматериали: Мария Ефремова и Марио Стайков

Предпечатна подготовка: Мария Ефремова

Графичен дизайнер: Марио Стайков

Целта на Информационния бюлетин е да информира сътрудниците на библиотеката и нейните филиали, на постоянните научни звена на БАН, други библиотеки и научни институции относно дейността и информационните ѝ възможности; да предоставя актуална информация за научни прояви и важни събития в Академичната библиотечна мрежа. Специално внимание е отделено на рубриките, посветени на новите постъпления от литература във фондовете на библиотечната система на БАН, към които проявяват интерес нейните чуждестранни партньори.

Под печат е каталогът: **Български периодични издания в библиотеките на БАН (1844-1944)**

Ред колегия: ст.н.с. д-р Динчо Кръстев (отг. ред.), Събина Анева, ст.н.с. д-р Мария Аргирова-Герасимова

Каталогът ще бъде предоставен на читателската аудитория на ЦБ на БАН до края на 2007 г.

СПЕЦИАЛНИТЕ БИБЛИОТЕКИ НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Ст.н.с. д-р Мария Аргирова - Герасимова, E-mail: exch4@cl.bas.bg

Централната библиотека на Българската академия на науките /ЦБ на БАН/ управлява 49 специални библиотеки при постоянните научни звена на Академията, с които изгражда единна библиотечна мрежа. Нейното начало се поставя през 1948 г., като включва в своята структура както библиотеки, създадени в края на 19 и началото на 20 век /тези при Института по ботаника, Института по зоология, Националния природонаучен музей, Археологическия институт с музей, Етнографския институт с музей/, така и новоучредени библиотеки към академичните институти и лаборатории.

Техническата библиотека при Централна лаборатория по мехатроника и приборостроене

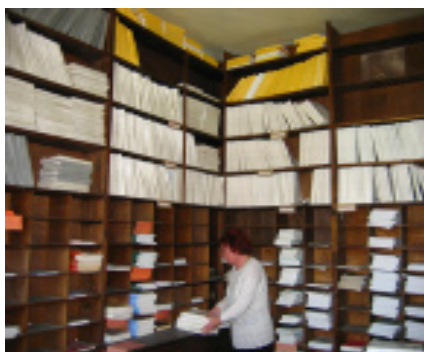
Библиотеката при Института по физиология на растенията

Централната библиотека и специалните библиотеки са мощен библиотечно-информационен център, чиято основна мисия има две измерения: 1/ информационно осигуряване на развитието на българската наука и научноизследователската дейност в БАН в областта на естествените, инженерните, медико- и агробиологическите, хуманитарните и обществените науки; 2/ опазване на ценните библиотечни колекции с историческа стойност, които са част от националното културно наследство. Водещите принципи на неговото управление са профилиране, координация, централизация, сътрудничество с библиотеки в страната и чужбина с цел достигане на оптимално съответствие със задачите на БАН като национален научноизследователски център и задоволяване на динамичните читателски и информационни потребности.

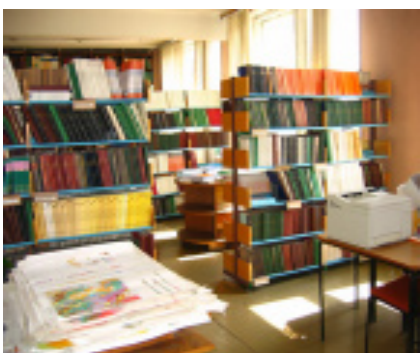
В специалните библиотеки е съсредоточен значителен по обем информационен ресурс от над 1 287 061 тома книги, периодични, нотни, графични и картографски издания на книжни и електронни носители.

Библиотеката по химия при Института по органична химия с Център по фитохимия

Библиотеката при Икономическия институт

Библиотеката при Геологическия институт "Акад. Страшимир Димитров"

Библиотеката при Института по физиология

Чрез Централната библиотека на академичните читатели се осигурява достъп до чужди бази данни. Структурата на фондовете на специалните библиотеки е разнородна както по обем, така и по възраст на библиотечните документи. Наред със значителните фондове на библиотеките при Института за литература (112 471), Библиотеката по химия при Института по органична химия с Център по фитохимия (88 643), Института по математика и информатика (83 316), Геологическия институт (77 146), Археологическия институт с музей (70 192), Института по история (56 109), Икономическия институт (40 703), Техническата библиотека при Централната лаборатория по мехатроника и приборостроене (48 529), Института по зоология (39 986) и т.н. успешно функционират и библиотеки с оперативни фондове, които обслужват по-тесни научни области: библиотеките при НИЦ "Българска енциклопедия" (4 542), Центъра по наукознание и история на науката (3 798), Центъра за изследване на населението (2 824), Института по психология (1 180) и т.н.

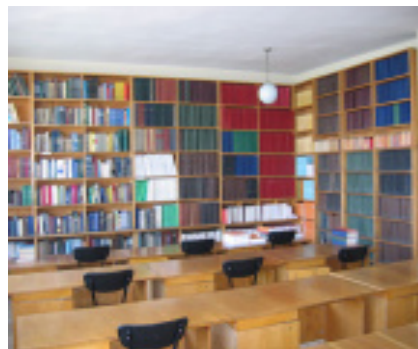
Във фондовете на специалните библиотеки се комплектуват и съхраняват уникални колекции както от по-стара литература с историческа ценност, така и от нови издания в стратегически направления, като например над 160 лични библиотеки на български учени, културни и обществени дейци; издания от библиотеката на царската фамилия; специализирани сборки от звездни карти и атласи, метеорологични, хидрологични, почвени атласи и карти, атласи за растенията, по орнитология и фауна, географски и геологически карти и атласи, геофонд, атласи на машинни конструкции, етнографски карти, старопечатни издания, сбирка "Възраждане", албуми, карти и графики от художествени изложби от края на 19 век до 1950 г., български периодични издания от края на 19 век до 1948 г., гръцки и латински антични автори, невми, българска музикална периодика, пътеводители на музеи и градове /праисторически, антични и средновековни/, издания на ООН, на Световна банка, на Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика в Дубна, на Европейската организация за ядрени изследвания в Женева и мн. др.

Специалните библиотеки обслужват значителен читателски контингент: само през 2006 г. са регистрирани 12 499 читатели, които са направили 196 938

посещения, ползвали са 378 136 тома библиотечни документи. Осъществен е достъп до чужди бази данни чрез уеб страницата на Централната библиотека, а именно: в SCOPUS - 64 791 търсения, SpringerLink - 41 641, EBSCO - 8 249. Успешно се развива интегрираната библиотечна система ALEPH500. В 12 специални библиотеки се извършва ретроконверсия на библиотечните документи - библиотеките при Института по математика и информатика, Геологическия институт, Централната лаборатория по минералогия и кристалография, Института по фи-

Библиотеката при Института по социология

Библиотеката при Института по тракология

зиология, Библиотеката по физика при Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика, Института за литература, Института по ботаника, Института по астрономия, Икономическия институт, Института за български език, Института по металознание, Библиотеката по химия при Института по органична химия с център по фитохимия. Съсредоточаването на информационните ресурси в специалните библиотеки в непосредствена близост до учените и специалистите в съчетание с интеграционните връзки в академичната библиотечна мрежа като дългосрочна стратегия на Централната библиотека доказва във времето своята рационалност и ефективност при тяхното изграждане, опазване и ползване.

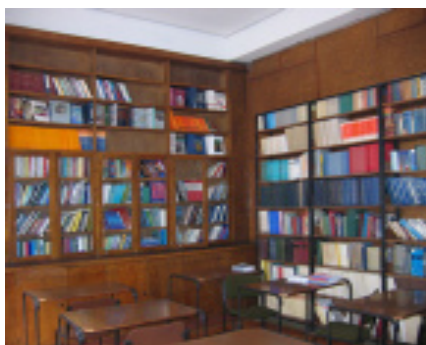
Бъдещето на специалните библиотеки е насочено в посока на приложение на съвременните технологии, ретроконверсия на библиотечните документи, изграждане на електронни каталози, дигитализация на ценни и уникални документи, обслужване на читателския контингент чрез пряк и дистанционен достъп до документи в библиотеки и бази данни в страната и чужбина.

Библиотеката при Института за литература

Библиотеката по физика при Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика

Библиотеката при Института по математика и информатика

НАУЧНИЯТ АРХИВ НА БАН - ВАЖНО ИНФОРМАЦИОННО, НАУЧНО И КУЛТУРНО ЗВЕНО В СТРУКТУРАТА НА АКАДЕМИЯТА

Цветана Величкова, Началник отдел “Отчетна регистрация, информация и използване на документите”, Научен архив на БАН, E-mail: archiv1@cl.bas.bg

Марин Дринов и Васил Д. Стоянов - основатели на БКД. Прага, [1868 г.]

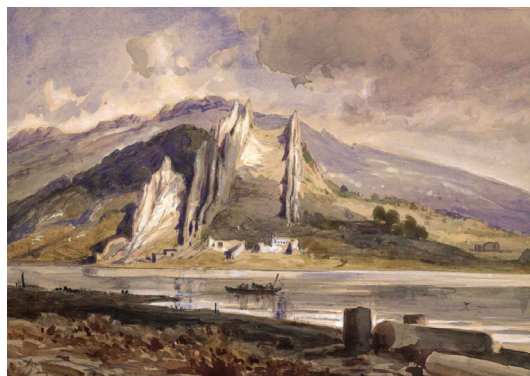
След Освобождението /1878 г./ Дружеството пренася и възобновява дейността си в София /1882 г./, като грижата за съхраняването на неговата архивна сбирка се поема от Привременния комитет. Натрупаните славянски и старобългарски ръкописи, административните документи, писмата на Ал. Екзарх, Йордан Хаджиконстантинов Джинот, Михаил Попович и много други ценни исторически документи се пазят грижливо, без обаче да бъдат обработени, описани и популяризирани.

Израстването на БКД и преименуването му в Академия през 1911 г. открива по-големи възможности за обогатяването на нейния архив с ценни документи. Видни книжовници, учени, писатели, културни и политически дейци предават с готовност личните си архиви с мисълта да бъдат съхранени за историята. Постепенно от “два сандъка ръкописи”, архивът се обогатява с нови ценни документи. През 1918 г. ковчежникът на БАН успява да купи във Виена архива на Константин Иречек. През 1935 г. по волята на пътешественика и художник Ф. Каниц неговият архив заедно с акварелите му постъпват в Академията. Чрез дарения и закупуване се натрупват документи от личните архиви на

Едновременно със създаването и изграждането на Българското книжовно дружество /БКД/ в Браила на 12 октомври 1869 г. се заражда и първият национален исторически архив /днес Научен архив на БАН/. Основателите на Дружеството и неговите действителни членове отдават голямо значение на българските старини и документи, свързани с историята, културата, бита и традициите на българския народ. Кондиката на Дружеството, която описва предисторията на неговото създаване, протоколите от годишните събрания, документите, свързани с организационната му и административна дейност, ръкописите на “Периодическо списание” и др. оформят Браилската архивна сбирка, поставила началото на Архива на БАН.

Оригинална скица на Феликс Каниц “Римска крепост Коритен при Лютиброд“ [70-те години на 19 в.].

Феликс Каниц “Римска крепост Коритен при Лютиброд“. Акварел.

Синтагма на Матей Властар от XV в.

ръководител акад. Андрей Протич. Институтът има богата издателска дейност: сп. “Известия на Архивния институт”, “Сборник документи за историята на БКД”, “Из архива на К. Иречек” и др. Институтът разменя документални издания с Австрийския държавен архив, архивите на Дубровник и Будапеща.

Архивът на БАН е част от държавния архивен фонд на Република България. С указ №515 от 10 октомври 1951 г. на Президиума на Народното събрание за учредяване на държавен архивен фонд дейността на Архивния институт се конкретизира. От исторически архив с общ характер той се превръща в профилиран архив, чиято дейност се свежда до събирането, съхраняването и обработването на документите на БАН и българските учени — нейни членове.

През 1959 г. архивът на Академията става отдел към Президиума на БАН. През 1961 г. към НА-БАН се създава Лаборатория за реставрация и консервация на документите. Следват няколко промени в статута на архива: на 28 април 1965 г. с протокол на Бюрото на президиума на БАН архивът е включен в структурата на Централна библиотека и преименуван в Научен архив на БАН; през 1972 г. НА-БАН става подразделение на новосъздадения “Център за научна информация с Централна библиотека и Научен архив”. През 1975 г. архивът на Академията създава 4 филиала /които ръководи и контролира методически/ съответно към: Института по археология с музей, Етнографския институт с музей, Института по изкуствознание и Националния институт по метеорология и хидрология. С решение на Управителния съвет на БАН от 16 февруари 1994 г. Научният архив става самостоятелно специализирано звено на бюджетна издръжка. Негови ръководители са били акад. Андрей Протич, акад. Петър Динеков, акад. Иван Снегаров, ст.н.с. д-р Давид Коен и понастоящем ст.н.с. д-р Стоян Пинтев. В архива е работил и известният историк на българската култура акад. Михаил Арнаудов.

книжовници и учени, административни и отделни исторически документи. Грижата за тях, както и за библиотеката, се възлага на деловодителя на БАН. През пролетта на 1944 г., за да се опазят архивите, Академията предава на съхранение най-ценните архивни материали в Българската народна банка, а останалата част заедно с библиотеката са евакуирани извън София.

През октомври 1947 г. по решение на Историко-филологическия клон в Академията се създава Архивен отдел, който на следващата година става самостоятелно звено. Назначен е и първият уредник на архива д-р Петър Миятев. За организиране на своята работа /комплектуване, обработката на документите и тяхното съхранение/ архивът на БАН използва правилниците, упътванията и опита на държавните архиви в Будапеща, Виена, Дубровник, Санкт Петербург и Москва. Във връзка с квалификацията на архивистите през 1948 г. Академията организира курс по палеография.

На 11 април 1949 г. с решение на УС на БАН Архивният отдел се преименува в Архивен институт с

ПРЕДСТОЯЩИ ГОДИШНИНИ НА ЧЛЕНОВЕ НА БАН (1869–2007)

Емилия Момчилова, E-mail: emimom@cl.bas.bg

160 г. от рождението и 80 г. от смъртта на ПЕТЪР ИВАНОВ ИВАНОВ (10.1847–02.02.1927), поет и книжовник.
Редовен член (1884).

2 октомври
10 г. от смъртта на ГЕОРГИ ЙОРДАНОВ БРАНКОВ (24.01.1913–02.10.1997), строителен инженер, общественик.
Академик (1974), главен научен секретар (1968–1973) и заместник-председател на БАН (1973–1982).

3 октомври
30 г. от смъртта на ВЕЛИБОР ГЛИГОРИЧ (28.07.1899–03.10.1977), сръбски литературовед.
Чуждестранен член (1966).

5 октомври
75 г. от рождението на ТОДОР ГЕНОВ ПЕТКОВ (05.10.1932–29.04.2007), зоолог-паразитолог и еколог.
Член-кореспондент (2004).

5 октомври
75 г. от рождението на РУМЕН ГЕОРГИЕВ ЦАНЕВ (05.10.1922–23.07.2007), биохимик, молекулярен биолог.
Академик (1979).

7 октомври

25 г. от смъртта на ДИМИТЪР ДИМИТРОВ КАДАНОВ (30.03.1900–07.10.1982), анатом и антрополог.

Член-кореспондент (1958).

8 октомври

75 г. от рождението на АБЕЛ ГЕЗЕВИЧ АГАНБЕГЯН (08.10.1932), арменски икономист – макроикономика, иконометрика, мениджмънт.

Чуждестранен член (1986).

9 октомври

70 г. от смъртта на ИВАН КИРОВ УРУМОВ (10.05.1856–09.10.1937), ботаник, книжовник и общественик.

Действителен член (1904). Дарител на БАН.

10 октомври

45 г. от смъртта на СТАНЧО ИЛИЕВ БЕЛКОВСКИ (24.08.1891–10.10.1962), архитект.

Член-кореспондент (1961).

10 октомври

75 г. от рождението на ИВАН АСЕНОВ ВЕЛИНОВ (10.10.1932), геолог-геохимик.

Член-кореспондент (1989).

11 октомври

120 г. от рождението на ЛЮСИЕН ГОДО (11.10.1887–1975), белгийски математик.

Чуждестранен член (1974).

14 октомври

85 г. от рождението на ДИМИТЪР МАРКОВ ШОПОВ (14.10.1922–15.05.2000), химик-органик, обществено-политически деец.

Академик (1984), заместник-председател на БАН (1982–1988)

15 октомври

70 г. от рождението на ИВАН СТЕФАНОВ ЗАГОРЧЕВ (15.10.1937), геолог.

Член-кореспондент (2004).

17 октомври

35 г. от смъртта на КОНСТАНТИН ИВАНОВИЧ СКРЯБИН (07.12.1878–17.10.1972), руски хелминтолог, паразитолог.

Чуждестранен член (1958).

18 октомври

70 г. от рождението на ЛЮДМИЛ ИВАНОВ СТАЙКОВ (18.10.1937), кино-режисьор, общественик.

Академик (2004).

19 октомври

90 г. от рождението и 25 г. от смъртта на АЛЕКСАНДЪР ВАСИЛИЕВИЧ СИДОРЕНКО (19.10.1917–23.03.1982), руски геолог.

Чуждестранен член (1977).

20 октомври

115 г. от смъртта на ИВАН АНДРЕЕВ БОГОРОВ (01.1818–20.10.1892), публицист, книжовник, езиковед.

Почетен член (1884).

20 октомври

55 г. от смъртта на МИХАИЛ ИВАНОВИЧ РОСТОВЦЕВ (10.11.1870–20.10.1952), украински историк-елинист и археолог.

Чуждестранен член (1930).

23 октомври

100 г. от рождението на ЕВГЕНИЙ МИХАЙЛОВИЧ ЖУКОВ (23.10.1907–09.03.1980), руски историк, изтоковед.

Чуждестранен член (1969).

23 октомври

70 г. от смъртта на СИМЕОН, митрополит ВАРНЕНСКИ и ПРЕСЛАВСКИ (09.02.1840–23.10.1937), църковен деец, книжовник и общественик.

Почетен член (1923).

24 октомври

105 г. от рождението на ВАЦЛАВ ОЛШАК (24.10.1902–08.12.1980), полски машинен инженер – механика.

Чуждестранен член (1969).

24 октомври

5 г. от смъртта и 75 г. от рождението на НИКОЛА КОСТАДИНОВ СТЕФАНОВ (14.01.1932–24.10.2002), философ и науковед.

Член-кореспондент (1984).

25 октомври

80 г. от рождението на НИКОЛА ХРИСТОВ ТОДОРИЕВ (25.10.1927–20.06.2005), инженер-топлоенергетик, обществен и държавен деец.

Член-кореспондент (1977).

27 октомври

105 г. от рождението на ТИБОР ЕРДЕЙ-ГРУЗ (27.10.1902–16.08.1976), унгарски физикохимик, политик.

Чуждестранен член (1969).

27 октомври

100 г. от рождението на БОЯН ГАНЧЕВ КАМЕНОВ (27.10.1907–22.11.1979), геолог.

Член-кореспондент (1951).

27 октомври

40 г. от смъртта на **ВАСИЛ ТОДОРОВ СТОИЛОВ** (10.03.1903–27.10.1967), строителен инженер, обществен деец.

Член-кореспондент (1961).

27 октомври

45 г. от смъртта на **ИЛИЯ ДИМИТРОВ ЯНУЛОВ** (26.12.1880–27.10.1962), юрист, социолог и общественик.

Дописен член (1937).

28 октомври

115 г. от смъртта на **ТОДОР ПОППЕТРОВ ИКОНОМОВ** (1838–28.10.1892), обществено-политически и държавен деец, публицист.

Редовен член (1884).

28 октомври

105 г. от рождението на **ЖАК НАТАН ПРИМО** (28.10.1902–03.03.1974), икономист, историк, обществено-политически деец.

Академик (1961).

31 октомври

95 г. от рождението на **ЯНОШ СЕНТАГОТАИ** (31.10.1912–08.09.1994), унгарски невроморфолог, анатом, физиолог.

Чуждестранен член (1979).

**КНИГИ ОТ АКАДЕМИЧНОТО ИЗДАТЕЛСТВО “ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ”,
ПОСТЪПИЛИ ВЪВ ФОНДА НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН
Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg**

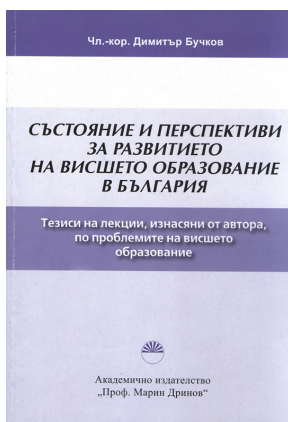

ФИЛЧЕВ, Иван Георгиев. Тракийският въпрос и тракийското движение в България. – София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2007. – 363 с. ; Резюмета на рус. и англ. ез. с.356-361 ; Бележки след всяка глава в кн. ; Библиогр. с. 350-355

ISBN 9789543221905

System number [000079239]

Книгата е посветена на възникването и развитието на тракийския въпрос и на организираното тракийско движение, което води началото си от злополучния Берлински конгрес от 1878 г. На основата главно на архивни документи се разкрива многообразието във формите и методите на борба.

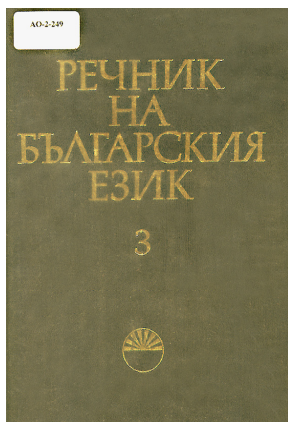

БУЧКОВ, Димитър Тодоров. Състояние и перспективи за развитието на висшето образование в България : Тезиси на лекции, изнасяни от автора, по проблемите на висшето образование – София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2007. – 92 с.

ISBN 9789543222186

System number [000084595]

В книгата е направен анализ на реформите през последните 17 години (1990-2007) във висшето образование в България на фона на съвременните тенденции и процеси в развитието на европейските и световни системи за висше образование.

РЕЧНИК на българския език : Т. 3. Г - Деятел — 2. доп. и прераб. изд. — София : БАН. Институт за български език ; Акад. изд. проф. Марин Дринов ; Емас, 2006. — 805 с.

ISBN 9549034496

ISBN 9543221065

ISBN 9548793946

System number [000080121]

В преработеното и допълнено издание на т. 3 от Речника на българския език са намерили място много нови думи, словосъчетания и фразеологизми. Актуализирано и деидеологизирано е тълкуването на редица лексикални единици от обществено-политическата лексика. Осъвременена е стилистичната характеристика на думите, а граматическата характеристика е приведена в съответствие с най-новите нормативни решения.

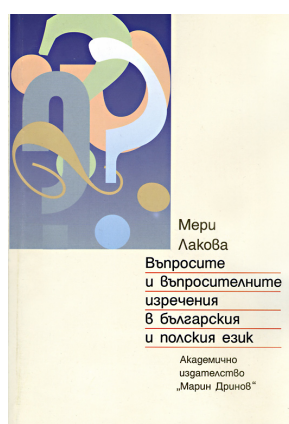

ЙОРДАНОВ, Йордан Алексиев. Антропология за всеки : Академични лекции. Anthropology for everyone : Academic lectures. – София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2007. – 123 с. : ил.;) Библиогр. с. 122-123

ISBN 9789543222018

System number [000084640]

В книгата са представени данни за историята на антропологията като наука за човека, както и резултатите от проведени антропологични изследвания в България на съвременното население и на костен материал от археологически разкопки.

ЛАКОВА, Мери Петрова. Въпросите и въпросителните изречения в българския и в полския език. Questions and interrogative sentences in bulgarian and polish. – София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2007. – 190 с. ; Резюме на англ. ез. с. 185-188 ; Бележки под линия; Библиогр. с. 182-184

ISBN 9789543220700

System number [000084607]

В книгата се разглеждат проблеми на логиката на въпросите, синтактичните структури на въпросителните изречения, семантиката на въпросите и на въпросителните местоименни думи в българския и полския език.

МАРДИРОСЯН, Гаро Хугасов. Природни бедствия и екологични катастрофи : Изучаване, превенция, защита. – София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2007. – 373 с. ; Резюме на англ. език

ISBN 9789543222124

System number [000084260]

В книгата се разглеждат основните природни екологични бедствия и се дискутират предимно онези техни физични и геофизични параметри, които имат, от една страна, отношение към броя на жертвите и мащабите на щетите, и от друга - възможността за въздействието върху тях с цел предотвратяване и намаляване на загубите.

ДУБОВА, Лариса Л. и Георгий Й. Чернявский. Опыт беды и выживания : Судьба евреев Болгарии в годы Второй мировой войны – София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2007. – 428 с. : сн.

ISBN 9789543221714

System number [000084610]

Книгата е посветена на съдбата на евреите в България по време на Втората световна война.

НОВИ ПОСТЪПЛЕНИЯ ВЪВ ФОНДА НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН

Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg

АДАМ. Лечителят : Истината за чудотворното лечение / Адам ; Прев. от англ. ез. Дора Минчева Барова. — София : Гарант-21, 2007. — 160 с.

ISBN 9789547540828

System number [000081450]

АКТУАЛНИ проблеми на комасацията на земята в България / Ред. Светла Бъчварова. — София : [б. изд.], 2007. — 158 с. ; Библиогр. с. 149-153

ISBN 9789548702010

System number [000080903]

АЛГАФАРИ, Мадлен. **Мира нямам!** : Лирика, проза, публицистика / Мадлен Алгафари. — София : Интервю прес, 2003. — 271 с.

ISBN 9546660507

System number [000080880]

АТКИНС, Робърт. Революционна диета за подмладяване : Мощна хранителна защита срещу остаряването / Д-р Робърт Аткинс ; Прев. Роза Григорова. — София : Скорпио ви, 2006. — 317 с. ; Бележки с. 299-413

ISBN 9547922130

ISBN 9789547922136

System number [000082682]

АУДЕНХОВЪН, Нико ван. Нововъзникващи потребности на децата : Изследване / Нико ван Ауденховън, Река Вазир. — София : Фондация Свободна и демократична България (ФСДБ), 2007. — 184 с. ; Библиогр. с. [167]-182

ISBN 9789548994279

System number [000081184]

БАЕВ, Стефан. Русенска болница : 1865-2005 : Исторически бележки / Състав. Стефан Баев [и др.]. — Русе : Денница, 2005. — 266 с.

ISBN 9548701537

System number [000080900]

БАЛЗАК, Оноре дьо. Братовчедката Бета : Роман / Оноре дьо Балзак ; Прев. от фр. Юлия Казаска, Атанас Далчев. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 432 с.

ISBN 9789547399082

System number [000081435]

БЕДЖЕВ, Борислав Й. Специализирана комуникационна техника : [Учебник за ВУЗ] / Борислав Й. Беджев. — Шумен : Унив. изд. Епископ Константин Преславски, 2006. — 200 с. : ил., табл. ; Библиогр. с. 198-200

ISBN 9545773944

ISBN 9789545773945

System number [000080905]

БЕЙЛИ, Алис А. В служба на човечеството : Ч. 2- / Алис А. Бейли ; Прев. от англ. Снежана Милошева. — [София] : Гуторанов и син, 2005. — 333 с. (Езотерика, 13) 2. В служба на човечеството

ISBN 9545071753

System number [000081208]

БЕЛЕНСКИ, Бойко. Недосегаемите : Роман / Бойко Беленски ; Предг. Георги Величков. — София : Астра компас ООД, 2006. — 255, [1] с.

ISBN 9545701455

ISBN 9789545701450

System number [000081149]

БРАЙКОВА, Пенка. Петрич : [Монография] / Пенка Брайкова. — София : [б. изд.], 2007. — 112 с. : ил.

System number [000079627]

БЪЛГАРИЯ. [Законои и др. п.] Данъчни закони : Сборник. — София : Скорпио ви, 2006. — 637 с.

ISBN 9547922203

ISBN 9789547922204

System number [000081596]

БЪЛГАРИЯ. [Законои и др. п.] Данъчно-осигурителен процесуален кодекс ; Закон за националната агенция за приходите ; Закон за събиране на държавните вземания. Закон за националната агенция за приходите — София : Скорпио ви, 2006. — 303 с.

ISBN 954792219X

ISBN 9789547922198

System number [000081600]

БЪЛГАРИЯ. [Законои и др. п.] Закон за данъците върху доходите на физическите лица : Норма и коментар ; Закон за местните данъци и такси : Норма и коментар : [Т. 4.] Закон за местните данъци и такси : Норма и коментар — София : Пакс ООД, 2007. — 360 с.

ISBN 9789549658620

System number [000081527]

БЪЛГАРИЯ. [Законои и др. п.] Закон за корпоративното подоходно облагане. — София : Скорпио ви, 2006. — 131 с.

ISBN 9547922165

ISBN 9789547922167

System number [000081523]

БЪЛГАРИЯ. [Законои и др. п.] Закон за местните данъци и такси : [Сборник]. — София : Скорпио ви, 2006. — 96 с.

ISBN 9547922173

ISBN 9789547922174

System number [000081567]

БЪЛГАРИЯ. [Законои и др. п.] Закони за лични права, дискриминация и домашно насилие. — София : Скорпио ви, 2006. — 151 с.

ISBN 9547922211

ISBN 9789547922211

System number [000081583]

БЪЛГАРИЯ. [Законои и др. п.] Закон за облагане доходите на физическите лица. — София : Скорпио ви, 2006. — 102 с.

ISBN 9547922157

ISBN 9789547922150

System number [000081588]

БЪЛГАРИЯ. [Законои и др. п.] Новото данъчно законодателство през 2003 година : Актуализиран текст на основните данъчни закони : Коментар на промените в данъчното законодателство : Писма на ГДД при МФ : Данъчни декларации / Росица Василева и др. — София : Труд и право, 2003. - 719 с. : табл.

ISBN 9546080772

System number [000007737]

- ВАЙС, Михаел. Човек и мениджмънт : Енергийният потенциал на бъдещите фирми и на фирмите с бъдеще / Михаел Вайс ; Прев. Добромила Хрисимова. — София : Аквариус, 2006. — 179 с. ; Библиогр. с. 179
ISBN 9548692295
ISBN 9789548692298
System number [000081447]
- ВАЙСМАН, Джон. Пряко действие : Роман / Джон Вайсман ; Прев. от англ. ез. Асен Георгиев. — София : Атика, 2006. — 366 с.
ISBN 9547292250
ISBN 9789547292253
System number [000081695]
- ВАСИЛЕВ, Петър. Не само хляба : Избрани и нови стихотворения и поеми / Петър Василев ; Ил. Георги Трифонов. — София : Български писател, 2007. — 157 с. : ил.
ISBN 9789544436148
System number [000081189]
- ВАСИЛЕВА, Александра. Грип и други простудни заболявания : Предпазване и лечение / Александра Василева ; Прев. Александра Чавдарова. — София : Скорпио ви, 2005. — 128 с.
ISBN 9547922122
System number [000081175]
- ВЕЛИЧКОВ, Георги. Първият милион : Криминални разкази / Георги Величков ; Предг. Здравко Чолаков. — [София] : Аргус, 2006. — 160 с. : ил.
ISBN 9789545701498
System number [000081133]
- ГЕМИДЖИЕВ, Георги Иванов. 50 години магията на изкуството в Панагюрската школа / Георги Гемиджиев ; Ред. Дида Димитрова. — Панагюрище : Оборище, 2006. — 115 с. : ил.
ISBN 9549197018
ISBN 9789549197013
System number [000080872]
- ГЕМИДЖИЕВА, Дида Димитрова. Авлига в дланите на светлината : Перипли. Хайбуни / Дида Димитрова Гемиджиева. — Панагюрище : Оборище, 2007. — 60 с. : ил.
ISBN 9789549197020
System number [000081436]
- ГЕОРГИЕВ, Георги. Нова природна сила : Кой подготви условията за живот на Земята? / Георги Георгиев. — София : Интервю прес, 2002. — 16 с. : табл.
ISBN 9546660361
System number [000080884]
- ГЕРДЖИКОВ, Димитър. Живях и мечтах : Страници от моята съдба / Димитър Герджиков. — Бургас : Матаник-М, 2007. — 119, [1] с.
ISBN 9548985451
System number [000080878]
- ГОЛЯМА енциклопедия на страните : В 16 т. : Т. 3. / Прев., адаптация и подготовка за печат: Westerna Comunicazione d.o.o. — Belgrad : Mediasat Group, 2007. с. 228-336.
ISBN 9788498196016
System number [000077972]
- ГОЧЕВ, Костадин Николов. Справочник на автобронетанковата техника в Българската армия / Костадин Гочев, Живко Трънски, Веселин Николински. — [София] : Военно издателство, 2006. — 46, [1] с. : ил., табл.
ISBN 9545093552
ISBN 9789545093555
System number [000081376]

ГРИНБЕРГ, Барух. В служба на българската дипломация : Спомени / Барух Гринберг. — София : Агенция Дан, 2007. — 224 с. : сн.
ISBN 9789549200911
System number [000079536]

ГРУБ, Джеф. Войната на Либърти : Роман / Джеф Груб. — Пловдив : Хермес, 2007. — 303 с.
ISBN 9789542604891
System number [000081452]

ГУТОРАНОВ, Георги. Дългът / Георги Гуторанов. — София : Гуторанов и син, 2006. — 132 с. : сн.
ISBN 9545071818
ISBN 9789545071812 System number [000081479]

ДЕБЕЛЯНОВ, Димчо Вельов. Молитва [Дебелянов, Димчо] : [Стихове] / Димчо Вельов Дебелянов. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 87 с. : ил., портр., снимков м-л.
ISBN 9789547399617
System number [000081445]

ДЕЙВИС, Бренда. Душата - път през вечността : Да разширим познанието си за безкрайния кръговрат на живота / Бренда Дейвис ; Прев. от англ. Людмила Левкова. — София : Кронос, 2006. — 367 с.
ISBN 9548516837
ISBN 9789548516839
System number [000080913]

ДЖУДИТ, Енодия. Пробуждане на световното сърце : Човешкият ритуал за преобразяване на любовта към властта във власт на любовта / Енодия Джудит ; Прев. от англ. ез. Асен Георгиев. — София : Гуторанов и син, 2007. — 396 с. : ил. ; Библиогр. с. 393-396
ISBN 9545071966
ISBN 9789545071966
System number [000081456]

ДИНОВ, Йордан Георгиев. Кратък очерк за развитие на математиката в България / Йордан Динов. — Плевен : Северно ехо, 2007. — 44 с. : ил.; Библиогр. с. 42-43
System number [000080887]

ДОБРЕВ, Красимир. Stop на кръвопролитие на нашите пътища : Цената на хиляди човешки живота / Красимир Добрев. — София : Фондация Свободна и демократична България (ФСДБ), 2004. — 95 с. : табл.
ISBN 9548994216
System number [000080899]

ЕВАНГЕЛИЕ. Евангелие от Тома : Чудесата от детство Исусово / Прев. от англ. Веселин Гуторанов — [София] : Гуторанов и син, [б. г.]. — 68 с.
ISBN 9545071885
ISBN 9789545071881
System number [000081127]

ЕВАНГЕЛИЕ. Протоевангелие от Иаков / Прев. Веселин Гуторанов. — София : Гуторанов и син, [б. г.]. — 67 с.
ISBN 9545071893
ISBN 9789545071898
System number [000081463]

ЕВТИМОВ, Евтим Михалушев. Шапка на тояга : Опащати епиграми : Кн. 5— / Евтим Евтимов. — София : Захарий Стоянов ; Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2007. — 213 с.
ISBN 954739875X

ISBN 9789547398757

System number [000081490]

ЖЕЛЕВА—ЙОНЧЕВА, Цветана. Български книги 1878-1944 : Библиографски указател. Азбучна поредица : Т. 1— / Ц. Желева-Йончева, М. Въжарова. — София : Народна библиотека Св. Св. Кирил и Методий, 1978.1. А-В 2. Г-З 3. И-Л 4. М-П 5. Р-Т 6. У-Я. Издания на чужди езици 7. Добавки и поправки 8. Именен показалец 9. Показалец по местоиздаване с издателства и печатници ; Географски показалец

System number [000019522]

ЗАЙКОВ, Ангел Николов. Аквакултура : Принципи и технологии / Ангел Николов Зайков. — София : Кабри, 2006. — 376 с. : табл., снимков м-л ; Библиогр. с. 350-358 ; Азбучен справочник с. 338-349

ISBN 9546930334

ISBN 9789546930330

System number [000080865]

ЗДРАВКОВ, Стефан. Душевание : Аве Мария / Стефан Здравков. — [София] : Искър, 2007. — 203 с. : портр.

System number [000080892]

ЗНОЙНИ хоризонти : Антология / Състав. Александър Карапанчев, Емануел Икономов. — София : Аргус, 2006. — 283 с.

ISBN 9789545701481

System number [000081153]

ИГНАТОВ, Рангел. Разгневеното слънце : Роман / Рангел Игнатов. — София : Аргус, 2007. — 287 с.

ISBN 9789545701528

System number [000081220]

ИКОНОМОВ, Емануел. Броеница от небивалици : Гротески / Емануел Икономов ; Предг. Георги Цанков. — София : Еги, 2006. 160 с. : ил.

ISBN 9545690348

ISBN 9789545690341

System number [000081172]

ИСТОРИЯ на Подуяне : Сборник / Науч. ред. Георги Нешев. — София : Арт издат-5, 2004. — 400 с. : портр., генеалогични табл., снимков м-л ; Библиогр. под линия

System number [000081108]

ЙОРДАНОВ, Тихомир Тодоров. Разкази от първа ръка : Избрани творби / Тихомир Тодоров Йорданов. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 510 с.

ISBN 9547399136

ISBN 9789547399136

System number [000081443]

КАЛАЙДЖИЕВ, Ангел. Оздравяване на предприятието / Ангел Калайджиев. — София : Труд и право, 2006. — 223 с. ; Бележки под линия; Библиогр. с. 221-223

ISBN 954608137X

ISBN 9789546081377

System number [000080925]

КАМЕНОВ, Делчо. Екология и сигурност : [Учебник] / Делчо Каменов, Валентин Грозев, Александър Дойчинов, Дарина Бъчварова. — Шумен : Унив. изд. Епископ Константин Преславски. Център за дистанционно обучение, 2007. — 132 с. : табл. ; Библиогр. с. 130-132

ISBN 9789545774133

System number [000081226]

КАНЕВ, Добрин. Мениджмънт и комуникация в политиката / Добрин Канев [и др.]. — София : Фондация Фридрих Еберт, 2006. — 471 с. : ил., табл.; Библиогр. с. 464-470

ISBN 9549786153

ISBN 9789549786156

System number [000081573]

КАРАФЕЗОВ, Спас. Сърцето вижда / Спас Карафезов. — София : Успех - ССБ, 2007. — 179 с.

System number [000081312]

КАСЛЪР, Клайв. Огнен лед / Клайв Каслър. — София : Venus press, 2005. — 384 с.

ISBN 9789547800168

System number [000081219]

КОМИТСКИ, Сергей. Кармичен възел : Пиеси / Сергей Комитски. Фарът : (пиеса в две действия) — София : Енерджи принт, 2007. — 173 с.

ISBN 9789549201314

System number [000081138]

КРИСТИ, Агата. Имението Холоу : [Роман] / Агата Кристи ; Прев. Маргарита Найденова. — София : Ера, 2007. — 276 с.

ISBN 9789549395662

System number [000080923]

КРИСТИ, Агата. Смъртта на лорд Еджуеър / Агата Кристи ; Прев. Марияна Генджова. — София : Ера, 2006. — 247 с.

ISBN 9549395502

ISBN 9789549395501

System number [000081217]

КРУМОВ, Васил Хр. Родопски хоризонти : (Пътеписи, скици, приключения) / Васил Хр. Крумов ; Ред. Асен Крумов. — София : Димитър Благоев, 2007. — 228 с.

System number [000075374]

КРЪСТЕВ, Красин. Ловен способ : [Разкази] / Красин Кръстев. — София : Български писател, 2007. — 120 с. : репрод.

ISBN 9789544436209

System number [000081481]

System number [000081481]

КУПЪР, Джили. Мъжът, който кара ше съпрузите да ревнуват : [Роман] / Джили Купър ; Прев. от англ. — София : Venus press, 2004. — 704 с.

ISBN 9547800175

System number [000084587]

КЪМ кулата на Зеления ангел : [Роман] : Т. 3. ч. 2. — София : Бард, 2004. — 752 с.

ISBN 9545855665

System number [000080935]

ЛАЗАРЕВ, Сергей. Диагностика на кармата : Диалог с читатели : Кн. 8. — Бургас : Станпрес, 2006. — 165, [1] с.

ISBN 9549481050

ISBN 9789549481051

System number [000080931]

ЛЕВАШОВ, Виктор Владимирович. Ъгъл на атаката. — София : Атика, 2005. — 327 с.
ISBN 9547292056
System number [000081129]

ЛЕВИ, Ирен. Голото плашило : [Стихове] / Ирен Леви ; Худ. Греди Асса. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 64 с. : худ. фотогр.
ISBN 954739813X
ISBN 9789547398139
System number [000081438]

ЛИНАНКОСКИ, Йоханес. Песен за огненочервеното цвете : Роман / Йоханес Линанкоски ; Прев. от фински Максим Стоев. — София : СУОМИ - МС, 2007. — 199 с.
System number [000080926]

ЛОРБЕР, Якоб. Текстове от Библията : Скрит смисъл и тълкувания / Якоб Лорбер ; Прев. Добромила Хрисимова. — София : Аквариус, 2007. — 166 с.
ISBN 9789548692304
System number [000081475]

ЛЪВЕТ, Сара. Адът на Дантес : [Роман] / Сара Лъвет ; Прев. от англ. Методи Стоянов. — София : Атика, 2005. — 352 с.
ISBN 9547292145
System number [000081215]

МАКДЪРМИД, Вал. Чуждото страдание / Вал Макдърмид ; Прев. Боряна Джанабетска. — София : Еднорог, 2007. — 443 с.
ISBN 9789543650118
System number [000080902]

МАНОЛОВ, Георги Любенов. Политически маркетинг / Георги Любенов Манолов. — Пловдив : Унив. изд. Паисий Хилендарски, 2007. — 500 с. ; Бележки под линия; Библиогр. с. 491-499
ISBN 9789544233815
System number [000081484]

МАРИНОВ, Иван Ц. Съоръжения и методи за ограничаване на ерозията в горския фонд : Практическо ръководство / Иван. Ц. Маринов. — София : Минерва, 2007. — 176 с. : ил. ; Библиогр. с. 170-171
ISBN 9789548702027
System number [000080904]

МАРКОВ, Красимир. Психология : [Учебник] / Красимир Марков. — Шумен : Унив. изд. Епископ Константин Преславски. Център за дистанционно обучение, 2007. — 151 с.
ISBN 9789545774126
System number [000081229]

МАРКОВ, Методи. Новите положения в подзаконовата нормативна уредба на обществените поръчки : Тематичен коментар. Процедури за възлагане на обществени поръчки. Нормативни актове. Образци на официални документи / Методи Марков, Милана Кривачка. — София : Труд и право, 2006. — 591 с. : табл.
ISBN 9546081396
ISBN 9789546081391
System number [000080930]

МАТЕВ, Павел Христов. Избрани съчинения в пет тома : Т. 2 и 3 — София : Захарий Стоянов, 2006. 2. Орис. — 408 с.; 3. Голгота. — 464 с.
ISBN 9547399179

ISBN 9789547399174

ISBN 9547399160

ISBN 9789547399167

System number [000078317]

System number [000081439]

МИЛЕВ, Иван Владов. Ръководство за лабораторни упражнения по обща електротехника / Иван Владов Милев [и др.]. — София : Св. Иван Рилски, 2006. — 250 с. : ил., табл. ; Библиогр. с. 247
ISBN 9543530289

ISBN 9789543530281

System number [000081478]

МИНИСТЕРСТВО на земеделието и горите. Национално управление по горите. Ръководство по защита на горите : Ч. 1— / Боян Роснев и др. — София : Образование и наука ЕАД, 2006. — 190 с. 1. Болести, насекоми и други вредители и повреди по горскодървесните и храстови видове

System number [000081476]

МИНЧЕВ, Максим. Три мусона : (Островите на Тайланд, Джунглите на Шри Ланка, Пътищата на Индия) / Максим Минчев. — София : Кантилена, 2002. — 303 с. : сн.

ISBN 954910771X

System number [000081494]

МОНТИНЯК, Мишел. Методът Монтияк : Здравословно отслабване / Мишел Монтияк ; Прев. от фр. ез. Роза Григорова. — София : Скорпио ви, 2006. — 286 с. : табл.; Библиогр. с. [273]-285

ISBN 9547922289

ISBN 9789547922280

System number [000080869]

МУХИНА, С. А. Теоретични основи на сестринските грижи / С. А. Мухина, И. И. Тарновская. — 2. прераб. и доп. изд. — Плевен : Медицински университет — Плевен, 2006. — 254 с. : табл. ; Библиогр. с. 251-253

ISBN 9547560646

ISBN 9789547500642

System number [000081492]

НАДЕЛСЪН, Реджи. Червената мъгла : [Роман] / Реджи Наделсън ; Прев. от англ. ез. Елисавета Маринкева. — София : Атика, 2005. — 271 с.

ISBN 9547292080

System number [000081453]

НАУЧНА конференция 85 години Национална музикална академия “Проф. Панчо Владигеров”. [София] , [2006] / Ред. Правда Горанова и др. — [София] : Вулкан 4, 2006. — 247 с. : фиг., ноти ; Библиогр. и бележки под линия

ISBN 9544881018

ISBN 9789544881016

System number [000081222]

НИКОЛОВ, Венцеслав. Острови : [Разкази] / Венцеслав Николов. — София : Симолини, 2007. — 152 с.

ISBN 9789549021066

System number [000080898]

НЯГУЛОВА, Маглена Петкова. Живот без Ани : Поетичен дневник / Маглена Нягулова. — София : [б. изд.], 2005. — 63, [1] с. : сн.

System number [000080883]

ПАОЛИНИ, Кристофър. Първородният : [Роман] / Кристофър Паолини ; Прев. от англ. ез. Симеон Цанев. — Пловдив : Хермес, 2007. — 560 с.

ISBN 954260484X

ISBN 9789542604846

System number [000081521]

ПАПЮС. Практическа магия / Папюс ; Прев. Ленко Веселинов. — [София] : Атика, 2005. — 351 с. : табл., ил.

ISBN 9547292129

System number [000081083]

ПАСТЕРНАК, Борис Леонидович. Стихотворения / Борис Пастернак ; Прев. от рус. и предг. Кирил Кадийски. — София : Захарий Стоянов, 2006. — 191 с.

ISBN 9547398989

ISBN 9789547398986

System number [000081441]

ПЕЕВА, Бинка. На копие то ти, любими! : Стихове и истории за мъртви мъже и любови / Бинка Пеева. — София : Фондация Ком, 2007. — 179 с.

ISBN 9789548745017

System number [000080906]

ПЕРО, Брайън. Амос Дарагон : Кулата Ал Баб / Брайън Перо ; Прев. от френски Анета Тошева. — Пловдив : Хермес, 2007. — 238, [1] с.

ISBN 9789542604730

System number [000081451]

ПЕТРОВ, Ангел. Къде отиде Шам-Халам-Ачук? : (автобиография на едно общество) / Ангел Петров. — София : Кабри, 2006. — 298 с.

ISBN 9546930326

ISBN 9789546930323

System number [000080896]

ПЕТКОВ, Вихрен. Перспективи на доброволното здравно осигуряване / Вихрен Петков ; Науч. ред. Веселин Борисов. — София : Филвест, 2007. — 92 с. : фиг., табл.; Библиогр. с. 88-92

ISBN 9789548688987

System number [000080909]

ПЕТЪР свещеник. Военното духовенство на България : Т. 2 — / Петър Гарена. — София : Гутенберг, 2007. — 746 с.. 2. Военното духовенство на България. Документално приложение

ISBN 978954170194

System number [000080924]

ПОМАГАЛО за експерт-оценители на земеделски земи, подобренията и трайните насаждения : [Учебно помагало]. — София : Оценки & партньорство, 2007. — 120 с. : табл.

ISBN 9789549133691

System number [000081558]

ПОМАГАЛО за експерт-оценители на недвижими имоти и сгради - паметници на културата. Стандарти, методи и подходи за оценка : [Учебно помагало]. — София : Оценки & партньорство, 2007. — 96 с. : табл.

ISBN 9789549133684

System number [000081589]

ПУЧКОВ, Лев. Негоден за граждански живот : Роман / Лев Пучков ; Прев. Ива Николова Митева. — Пловдив : Хермес, 2007. — 414 с.

ISBN 9789542605010

System number [000081446]

- ПЪРВАНОВА, Веселина. Рак на млечната жлеза - ранно откриване и съвременно лечение / Веселина Първанова, Константа Тимчева. — София : Тип-топ прес, 2006. — 187 с. : табл., снимков м-л ; Библиогр. след всяка тема ; Списък на съкращенията с. 186-187
ISBN 9549361136
ISBN 9789549361131
System number [000080897]
- РАНГЕЛОВ, Евгени Владимиров. Годишен финансов отчет 2006 година : Указания, писма и тълкувания по прилагането на нормативната уредба / Евгени Владимиров Рангелов. — София : Мисъл, 2006. — 48 с. : табл.
ISBN 9548128772
ISBN 9789548128773
System number [000080886]
- РИВЕРС и ХЕЛИОН, Кармела де. Магарето и петела : Комедия / Кармела де Риверс и Хелион ; Ред. Алберт Бенбасат. — София : Old Street, 2006. — 62 с.
ISBN 9549188418
ISBN 9789549188417
System number [000080895]
- РУДЕНКО, Александър. Четвъртият вятър : [Избрани стихотворения] / Александър Руденко ; Подбор и прев. от рус. ез. Андрей Андреев. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 152 с.
ISBN 9789547399402
System number [000081454]
- РЪОРИХ, Николай Константинович. Майтрея : [Сборник статии] / Николай Константинович Ръорих ; Прев. от рус. ез. Татяна Бобева. — София : Гуторанов и син, 2005. — 230 с. ; В сборника са поместени статии, писани от Н. Ръорих в периода 1918-1940 г.; Библиогр. под линия.
ISBN 9545071761
System number [000081227]
- САВОВА, Теофана. Летопис на Изгрева : (Битието на ученика) Ч. 3. — София : Алфа-Дар, 2006. — 188 с.
ISBN 9548785536
ISBN 9789548785532
System number [000081233]
- СВОД българских летописей. 1680 год : Т. 1. — София : Огледало, 2001. — 393 с. : портр., к. Прил.: Булгары и мировая цивилизация [статья] / И. М.-К. Нигматуллин, с. 324-347 ; Краткий словарь средневековых болгарских геогр. назв. и терминов, встречающихся в “Джагфар тарихы”, с. 348-387.
System number [000081062]
- СЕБОЛД, Елис. Между небето и земята : [Роман] / Елис Себолд. — София : Venus press, 2004. — 303 с.
System number [000081214]
- СЛАВЧЕВ, Светослав. Незабравимо : Избрана фантастика / Светослав Славчев ; Състав. и предг. Емануел Икономов ; Ил. Никифор Русков. — София : Аргус, 2006. — 287 с.
ISBN 9545701501
ISBN 9789545701504
System number [000081090]
- СОЛОВЬОВ, Владимир Сергеевич. Божествен огън : [Стихове] / Владимир Соловьов ; Подбор и прев. от рус. ез. Андрей Андреев. — София : Захарий Стоянов, 2006. — 120 с.
ISBN 9547398202
ISBN 9789547398207
System number [000081449]

СПАСОВ, Спас. Командос в живота : Практическо ръководство за сигурност, персонална охрана и оцеляване / Спас Спасов. — София : Асоциация български командоси, 2007. — 201, [1] с. : ил.
ISBN 9789549199215
System number [000080885]

СТАНЕВ, Стефан. Борис Стефанов : Биобиблиография / Състав. Стефан Станев, Петър Желев. — София : Лесотехнически университет, 2006. — 192 с. : фотогр.
ISBN 9543320314
ISBN 9789543320318
System number [000081539]

ТОДОРОВА, Галина. Св. Иван Рилски : Вяра и победа / Галина Тодорова. — Велико Търново : Faber, 2006. — 58, [2] с. : сн.
ISBN 9547756346
ISBN 9789547756342
System number [000080893]

ТОТ атлантски жрец и цар. Изумрудените скрижали на Тот Атланта / Тот ; Прев. от англ. ез. Асен Георгиев, Веселин Гуторанов. — София : Гуторанов и син, 2007. — 168 с. : ил.
ISBN 9789545071973
System number [000081225]

ТРАШЛИЕВ, Стефан. Сделки с недвижими имоти : Строителство & Инвестиции / Стефан Трашлиев [и др.]. — София : Кабри, 2007. — 218 с. : ил., табл. + CD-ROM Съдържание на нормативните документи в диска, придружаващ изданието; Библиогр. след всяка тема
System number [000081224]

ФЕЛМИ, Карл Кристиан. Въведение в съвременното православно богословие / Карл Кристиан Фелми ; Прев. от рус. ез. Свилен Тутеков, Даниел Йорданов. — София : Фондация Покров Богородичен, 2007. — 376 с. : репрод. ; Библиогр. с. 363-373
ISBN 9789549700589
System number [000081221]

ФИЛИПОВА, Кръстина. Не пожелавай жената на ближния / Кръстина Филипова. — София : Гуторанов и син, 2005. — 103, [1] с.
ISBN 9545071737
System number [000081355]

ФОНДАЦИЯ Свободна и демократична България (ФСДБ). Наградите “Паница” за журналистика : 1994-2003. — София : Фондация Свободна и демократична България (ФСДБ), 2004. — 444 с. Прил.: Статут на Журналистически награди “Паница” ; Лауреати на Журналистически награди “Паница” ; Изпълнителен съвет на Жури на Журналистически награди “Паница”.
ISBN 9548994232
System number [000081324]

ХЕСЕ, Херман. Сидхарта : Индийска повест / Херман Хесе ; Прев. Тереза Хофщетер, Юлия Иванова. — София : Огледало, 2004. — 116 с.
ISBN 9548041103
System number [000080916]

ЧЕНДОВ, Георги. Пауново перо : Повест за младостта на една осъществена мечта, наречена Оперен театър / Георги Чендов ; Ред. Елисавета Вълчинова-Ченова. — София : Вулкан 4, 2006. — 375 с. : ил.
ISBN 954488100X
ISBN 9789544881009
System number [000080243]

ЧЕСТЪРТЪН, Джилбърт Кийт. Кълбо и кръст : [Роман] / Джилбърт Кийт Честъртън ; Прев. от англ. ез. Ваня Николова. — София : Омофор, 2007. — 256 с.

ISBN 9789549700626

System number [000081156]

ЮХАС, Петер. А ние българите...? / Петер Юхас ; Прев. от унгарски език Радосвета Делчева. — София : Огледало, 2004. — 176 с. : ил.

ISBN 9548041154

System number [000050992]

BUXTON, Cristopher. Far from the Dunabe : [Novel] / Cristopher Buxton. — [Sofia] : Kronos, 2006. — 348 p. : photogr.

ISBN 9543660042

System number [000080907]

HRANOV, Ivaylo. Türkçe-bulgarica konuema kitabi / Compl. Ivaylo Hranov. — Plovdiv : Hermes, 2007. — 159 p. : photogr. 5000'i aşkin sözcük ve ifade Mini sözlük

ISBN 9789542604983

System number [000081511]

MINCHEV, Maxim. Lipton's luck : The jungles of Sri Lanka / Maxim Minchev ; Engl. version Lyubomir Gigov ; Photogr. Christian Minchev. — Sofia : Design group the Eggs, 2004. — 118 p. : ill.

ISBN 9549107736

System number [000081536]

**ПРЕДСТОЯЩИ ИЗЛОЖБИ В ЦЕНТРАЛНАТА СГРАДА НА БАН,
УЛ. “15-ТИ НОЕМВРИ” №1
Лидия Чолпанова, E-mail: refer1@cl.bas.bg**

1. 50 г. от изстрелването на 1-ия изкуствен спътник на Земята - Институт за космически изследвания – 1 октомври 2007 г.
2. 138 г. Българска академия на науките - 12 октомври 2007 г.
3. 60 г. Институт по невробиология – 22 октомври - 2 ноември 2007 г.

ПРЕДСТОЯЩИ БИБЛИОТЕЧНИ СЪБИТИЯ

1. Научна конференция на тема **“Кирилицата в духовността на европейската информационна цивилизация”** — организира Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии и др. на 1 ноември 2007 г. /четвъртък/, Национален дворец на културата, зала 10, 10:00 часа;
2. Национална научна конференция **“Библиотеки — четене — комуникации”** в чест на 180-та годишнина от рождението на П.Р.Славейков — организира Регионална народна библиотека “П.Р.Славейков” - Велико Търново на 15 и 16 ноември 2007 г. /четвъртък и петък/ в гр. Велико Търново.

Редакционната колегия

ПОМНЯ – С ОБИЧ

Величка Милчева – библиотекар в отдел “Комплектуване и каталогизация на периодични издания”

Лятото започна с много цветя и завърши с дъх на есен. Поредният октомврийски 138 рожден ден на Българската академия на науките и нейната Централна библиотека приближава. За пореден път този храм на българската духовност и култура ще посрещне своите гости. С топлинка ще докосне душите им, ще проникне дълбоко в очите, ще ги приюти, за да докаже за сетен път своята непреходност във времето.

Обичам тази сграда, която с духовна благодат сякаш ни шепти, че познанието е свобода, а незнанието – робство! Че от нас зависи дали ще бъдем свободни или роби. Тя сякаш ни нашепва да живеем свободно и гордо, с любов в душите. Защото единственият начин да ни бъде и днес, и утре – всеки божи ден е да си плюем дружно на ръцете и заедно да продължим напред!

Аз съм от поколението на шейсетгодишните библиотекари и в този ден на празнуване и равностметка ми се иска да върна времето и, залитайки в миналото, да извикам в съзнанието си спомени, които все още пазя в себе си като най-вкусната ябълка, като най-сладката ябълка.

Мечтата, всичко започва от нея! Тя ни пробужда, променя, вдъхновява, одухотворява. Прави ни дръзки и целенасочени. Мечтаех да стана летец и да летя, но станах библиотекар. Скачах с парашут, а работех в библиотека. И неусетно за себе си разбрах, че щастието не е толкова в постигнатата мечта, а по пътя към постигането ѝ. Мечтаех и четях, четях и мечтаех. Изпълнена бях с мечти и се чувствах много щастлива. С такава душевна нагласа започнах работа в отдел “Периодика” на Централна библиотека на БАН. Там ме посрещна г-жа Лилия Борисова – ръководител на отдела и ме въведе в стая, пълна с живи цветя и много усмивки. Виждах колко прецизно, отговорно, с лекота и удоволствие работеха всички, въпреки огромното количество литература, която постъпваше в отдела като абонамент, депозит, книгообмен или дар и трябваше да бъде обработена за деня, за да стигне по-бързо до читателите. Работата в цялата библиотека протичаше спокойно в пълен синхрон между отделите. Естествени, дружески и искрени бяха взаимоотношенията между всички и мълком благодарях на тези, които бяха прозрели, че има неща, които не могат да се купят с пари, а само с обич. За тези незабравими, скъпоценни дни, които събирах и подреждах с голяма признателност и обич, може да разказва без отдиш и нашата колежка Кремена Гелева. Тази крехка, малка жена със своя стоически дух е живата история на библиотеката. Цели 44 години е работила и продължава да работи сред нас. Възхищава ни нейното трудолюбие, човещина и доброта. Знаем също колко много е допринесла за доброто име на библиотеката. Всички я обичаме и искаме да я поздравим за предстоящия празник. Бъди силна като живота и истинска като него, Кремче!

Годишите минаваха неусетно. Срещах се с хора, за които сега не знам дори къде се намират. И с други, които не мога да забравя.

Г-жа Борисова работи в библиотеката на Националния природонаучен музей. И до ден днешен тя раздава книги и много щастие на своите читатели.

Стойностните хора са като редките, талантливо написани книги. Винаги ги търсят и ще продължават да ги търсят, защото тяхното име е любов. Красивите мигове, прекарани с тях не се забравят, въпреки че времето ги превръща в спомен. И мислено все ще сме с тях, защото вдъхновените, талантливите и добрите хора, са онези, които преследват мечтите си или просто онези, които вършат добре работата си.

Госпожо Стайкова, Вие сте една от тези, които заслужават да бъдат поздравени за празника със специална почит и уважение! Постигнали сте духовното съвършенство, като сте сляли духът и културата си ведно! Честит празник!

Госпожо Аргирова, отдавна работите в библиотеката, колегите Ви познават и ценят Вашите ежедневни заслуги във връзка с изследването, организацията, комплектуването и опазването на библиотечните фондове. Знаем, че като много добър библиотечен специалист сте непрекъснато

ангажирана в научни мероприятия! За вашият предан и всеотдаен труд – благодаря!

Ръководството на библиотеката, в лицето на господин Кръстев – Директор и госпожа Анева – Зам. директор прави всичко възможно за популяризиране на дейността ѝ, включвайки я в европейски работни проекти. В името на читателя и за да бъдем в крак с времето, най-модерната и най-престижната библиотечно-информационна система в страната отдавна стартира в Централна библиотека. Високообразовани специалисти-библиотекари допринасят за имиджа на библиотеката. Старите методи се доусъвършенстват с нови, по-прогресивни технологии. Поклон и хвала! Честит празник!

Година след година библиотеката е оцелявала, защото винаги някой се е грижел за нея с любов. Тези, които са я създали, я носят дълбоко в душите си, а онези, които я обичат – в сърцата си. Какво ли щеше да стане ако ги нямаше духовните блягове? Става ми страшно да помисля дори, ако хората забравят за песните, за поезията, за театъра, за книгите, за изкуството... Те са съществували и преди нас - би трябвало да съществуват и след нас. Не бива да изчезват никога, защото са вечни като времето и времето е в тях.

“Мечти, мечти изпълват нашите дни!
Мечтите, нека те да се добри”!

И накрая и малко поезия:

Библиотекар съм аз голям
в библиотеката на БАН.
В тоз изискан и свят храм,
за наука и просвета нам,
срещнах се със хора разни,
жадни да творят и да създават,
знания и опит да раздават!...
Днес съм благодарна на съдбата,
че погалила ми бе душата
и ми даде тоз безценен дар -
цял живот да си остана библиотекар.